

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 23. (83.) ÉVF. • 12. SZÁM • 2013. DECEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Életre vivő szavak

• „Anyám szájából édes volt az étel, / apám szájából szép volt az igaz” – mondja ki József Attila gyermeki kötődésünket. Növekedésünk rendjén voltak „tanítók”, kiknek csüngtünk a szaván. Még nemzedékem számára is élmény volt, ahogy Latinovits Zoltán meleg baritonja költőóriásaink verseit lélekközelbe hozta. A hagyomány szerint Dávid Ferenc kerek kőről elmondott beszéde egy várost tett unitáriussá.

Jó szüleink szavaik mellett falás kenyérrel, életrevaló szere-

tettel is tápláltak. Az életutunkat meghatározó emberek szájából igaz volt a szó. Latinovits ihletett szavatai a lélekig hatoltak. Első püspökünk a kimondott szó mellé megtartó hitet adott. A szavak őszinteségére hordozóik élete volt a bizonyosság.

Isten-, ember-, reménykereső idő van. Az adventi szóáradatban kívánom: találd meg a szót, mely hitet ad; az embert, kibe belekapaszkodhatsz; s az áldott ünnepet, ahol békességre lelsz.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

Karácsonyt várva

3

Dávid Ferenc-
emlékzarándoklat Déván

4

Akit élve is, holtában is
elrejtettek

12

12 év az UNOSZ
szolgálatában

19

Lendületben az
egyetemisták közössége

21

„Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad.” (Jn 6,68)

• **Október 26–27-én Szabédon, november 16–17-én Bencédben, november 23–24-én Segesváron tartottak Püspöki Vizitációt.** Az egyházközségek hit- és vallás-erkölcsi életének, a tisztviselők és tisztviselők kötelesség-telestésének vizsgálata rendjén a Vizitáció az egyházközségek vezetőségével együtt vette számba az elért eredményeket, és ahol szükségesnek látta, szakmai tanácsokat fogalmazott meg. A Püspöki Vizitációk munkálatai ünnepi istentisztelettel és közgyűléssel zárultak.

• **November 4-én Verespatakon** tartotta a Kolozs-Tordai Egyházkör lelkészi kara a IV. évnegyedi lelkészi értekezletét. Az unitárius lelkészi lakás felújított alagsorában szervezett értekezleten Pálfi Dénes sinfalvi lelkész tartott áhítatot, majd a jelenlevők meghallgatták és megvitatták Kovács Zoltán Csongor geológus-biológus *A verespataki aranykitermelés veszélyei* című előadását. Pálfi Árpád verespataki unitárius lelkész és Zeno Cornea topográfus mérnök, helyi lakos helyzetismertetése révén rálátást nyertek a „Roşia Montană Gold Corporation” verespataki bányaprojektje által felmerülő problémákra. Zárásként meglátogatták a helyi unitárius templomot és a római kori bányagalériát. A nap végén a következő közös állásfoglalást hozták nyilvánosságra:

A Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör lelkészei szembesültek a cián-technológiát alkalmazó kitermelés veszélyeivel, illetve az ezzel járó környezeti, műemlékvédelmi, jogi, gazdasági és erkölcsi következményekkel. Nagyrabecsülésüket és támogatásukat fejezik ki azon helyi lakosok iránt, akik kiállnak közös jogainkért, környezetünkért és örökségünkért. Az értekezlet résztvevői ugyanakkor elutasítják a cián-technológia alkalmazását a bányászatban.

• **A Gondviselés Segélyszervezet november 8-án Székelykeresz-**

túron tartotta idei közgyűlését. A jelenlevők néma felállással emlékeztek az egy éve elhunyt Bartha Alpárra, a Segélyszervezet egykori tisztviselőjére és munkatársi közösségének oszlopos tagjára. A meghívottak közül többen is üdvözölték a közgyűlést. A legrészletesebben tárgyalt napirendi pont az anyaszervezet és a területi fiókok tevékenységi jelentéseinek értékelése volt. A következőkben a Közgyűlés a Segélyszervezet működési terveit és szervezetfejlesztési tennivalóit körvonalazta. A Közgyűlés határozatot fogadott el az alapító okirat és az alapszabály szükségessé vált pontosításáról. Utolsó tárgysorozati pontként választásokra került sor, aminek eredményeként a háromtagú Felügyelőbizottság megüresedett helyét Bartha Márta tölti be; a Segélyszervezet új képviselője az Egyházi Képviselő Tanácsban Orbán Árpád, a Főhatósági Jelölőbizottságban id. Szombatfalvi József, a Szociális és Egyháztársadalmi Bizottságban pedig András Erika.

• **November 14-én a Márton-nap** szellemében rendezett lámpás felvonulást a kolozsvári Sétatéren az **Unitárius Óvodáért Egyesület.** Közel kétszáz kisgyermek gyalogosan, gyermekkocsiban, apja-anyja nyakában vagy ölében vonult fel. A menetet többszáz szülő, nagyszülő kísérte, akik gyermekdalokat énekelve, mondókat szavalva sétáltak végig a Sétatéren. A lámpással érkezőket zsíros kenyérrel és teával vendégelte meg a Culina Nostra Bistro. A rendezvény célja a hagyományápolás, az összetartozás érzésének elmélyítése volt.

• **November 17-én Kövend** adott otthont az **Együtt Isten völgyében** találkozó újabb alkalmának. Az istentisztelettel kezdődő eseményen Pálfi Dénes sinfalvi lelkész mondott imát, Rácz Norbert kolozsvári lelkész prédikált. Az istentisztelet keretében a helyi vallásórás gyerme-

kek tartottak Dávid Ferenc-megemlékezést, majd Kovács Zoltán Csongor geológus-biológus előadását hallgathatták meg a jelenlevők. A rendezvényen 180 személy vett rész Aranyosszékről, Tordáról és Kolozsvárról.

• **November 23-án Nyárádszeredán** a Magyar Unitárius Egyház és a Felső-Nyárád menti unitárius egyházközségek szervezésében felnőttképzést tartottak. Az eseményen Ferenczi Enikő kórházlelkész, Kovács Sándor és Czire Szabolcs teológiai tanárok tartottak előadást.

• **November 24-én a szentivánlaborfalvi** római katolikus, református és unitárius egyházközségek közösen emlékeztek **Berde Mózsára**, az unitárius egyház jótévőjére, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc és az erdélyi magyar közélet kiemelkedő alakjára, valamint **Pál Ferenc**re, a helyi római katolikus és református egyházközségek pártfogójára, a református imaház építetőjére és a híres szentiváni malom alapítójára. Az ünnepség társszervezője a SZI@, Szentivánlaborfalva Ifjúság@ volt. Az ökumenikus istentiszteleten Bartos Károly református lelkész prédikált, Buzogány Csoma István unitárius lelkész köszöntötte a vendégeket. Kisgyörgy Zoltán újságíró Berde Mózsáról tartott előadást. A nőszövetség kórusának fellépése után a templom előtt állított kopjafát avatták fel, amelyet Bálint Zoltán faragott. A Székely István Dalkör 1848-as dalokat énekelt. A Berde Mózsá nevét viselő iskolában emlékszobát rendeztek be. A református imaház kertjében Pál Ferenc malomtulajdonos, mecénás emberi nagysága előtt tisztelegtek. Az egykori legendás vállalkozó életét a kopjafáját is megfaragó Kelemen Alpár mérnök elevenítette fel. A Pál Ferenc-emlékkiállítás megnyitójára a református imaházban került sor.

Karácsonyt várva

„Miután meghallgatták a királyt, elindultak, és íme, a csillag, amelyet láttak feltűnésekor, előttük ment, amíg meg nem érkeztek, és akkor megállt a fölött a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt.” (Mt 2,9–11)

Az esztendő göröngyös útjain napkeleti bölcsként vagy egyszerű pásztorként vándorolunk. Vándorlásunk során gyakran kerülünk olyan helyzetbe, amikor válaszolnunk kell arra a kérdésre, hogy hol vagyunk? Valamikor az ember a helymeghatározás céljára a Nap és a csillagok állását vizsgálta. Felemelte tekintetét, és a Nap állása vagy a csillagos ég mindig segítségére volt. A ma embere az általa megalkotott technikai civilizáció eszközeivel ezt a helymeghatározást pontosabban meg tudja tenni, mégis azt tapasztaljuk, hogy sokan vagyunk, akik nem tudunk lelket megnyugtató választ adni arra a kérdésre, hogy hol vagyunk? Kényelmes otthont rendeztünk be magunknak, mégis sokszor a hontalanság érzése kísért. Kereső és kutató elménk szüntelenül fürkészi a világot, megfejtetni akarva annak minden titkát, és ebben a nagy igyekezetben mintha magunkat, belső nyugalomunkat, otthonunkat veszítettük volna el. A hontalanság érzése a mindennapok feszültségében csak fokozódik, és kutakodó kérdéseinkkel mindenkit zaklatunk: kik vagyunk? Hol vagyunk? Mi célból élünk ezen a világon?

Karácsony fele közeledve ezekre a kérdésekre keressük a választ. Keressük azt a helyet, ahol önmagunkkal, családtagjainkkal, embertestvéreinkkel együtt nyugalomban és békességben tölthetjük mindennapi életünket. Eszközök sokasága áll rendelkezésünkre, hogy helymeghatározásunkat megtegyük, mégsem leljük a békességet és a szeretetet sugárzó helyet. Nyugalanságunk pedig egyre nő, szeretnénk már megtalálni a helyet, amely az otthon békéjét és nyugalomát sugározza, ahol lelkünket a szeretet melegsége járja át.

Az első karácsonykor a napkeleti bölcsök is lázas keresésben voltak, akárcsak a nyájuk mellett élő pásztorok. És íme, akkor kigyúlt a csillag, mely mutatta számukra az utat, amíg meg nem érkeztek ahhoz a helyhez, ahol a Gyermekek feküdt a jászolbölcsőben.

Karácsonyra készülve keresésünk és válaszra váró kérdéseink forgatagában nekünk is először a csillagot kell megkeresni és meglátni. Azt a csillagot, mely a bölcsőhöz vezet, ahol rátalálhatunk a gyermekekre.

Ebben a keresésben a segítség nem a technikai eszközöktől jön, hanem az Istenhez és embertársainkhoz való viszonyulásunk számbavételétől. Felül

kell vizsgálnunk kapcsolatunkat a mi teremtető és gondviselő Istenünkkel, hogy „töretlenül törtetünk az égig” (Juhász Gyula), vagy szelíd alázattal szembesülünk Isten szeretetével, amely a Mester evangéliumi tanításában áll előttünk. Felül kell vizsgálnunk kapcsolatunkat embertársainkkal, családtagjainkkal, hogy a megbocsátás és szeretet erejével újra rátaláljunk egymásra. A számbavétel őszinteségében és mélységében újra egymásra találunk a csillag fényénél, és akkor mi is mint a napkeleti bölcsök és pásztorok elindulhatunk azon az úton, amelyet a csillag mutat.

Karácsonykor fel kell ismernünk helyünket Isten szeretetében és embertársaink életében, hogy utunk végén megtaláljuk a jászolbölcsőt. A bölcső mellett megállva tapasztaljuk meg, hogy ez az a hely, ahol igazán magunkra találunk, ahol a keresgélő, kételkedő ember rádöbben istengyermeki mivoltára. Itt értjük meg, hogy Isten teremtetett világában helyünk és otthonunk van, itt érezzük meg, hogy értékelnek és szeretnek, itt határozhatjuk el, hogy hitünkkel és szeretetünkkel, szolgálatunkkal bizonyosságot teszünk a bennünk lüktető isteni lélekről.

Karácsony ünnepére készülve találjuk meg a csillag fényénél azt az utat, mely személyes és közösségi életünkben elvezet arra e helyre, ahol megtaláljuk a békességet és szeretetet, ahol a jóakarátú emberek közösségében Istenországát építhetjük.

Kedves Testvérem! Karácsonykor, de az év minden napján is vedd számba, hogy hol vagy? Nem tévedtél el? Jó úton jársz? Látod a csillagot, mely a bölcsőhöz, az otthonhoz, embertársaidhoz, Istenhez vezet?

Nagy költőnk, Ady Endre vallomása cseng ma is fülünkben:

„Pogány rímek, muzsikák között

Szomjazok valami örökö,

Pokollal lelkem alig rokon,

Mennyet várok nagy mámorokon.” (Pap vagyok én)

Ezt a „mennyországot” teremtheted meg a magad és más számára, ha tudod, hogy a jászolbölcső mellett van a helyed nemcsak az ünnepen, hanem minden nap, hogy a Karácsony öröme szétáradjon a világba és maradandóvá váljon.

Segítsen bennünket a szeretetnek Istene, hogy az adventi úton elkészített számvetésünk elvezessen az ünnephez, hogy Karácsony örömének, békességének és szeretetének áldása kiáradjon életünkre és közösségeinkre.

Istentől áldott karácsonyi ünnepet kívánok!

Kolozsvár, 2013 adventje

BÁLINT BENCZÉDI FERENC
püspök

Dávid Ferenc-emlékzarándoklat Déván

ELEKES ZSOLT

• November 9-én több mint ezer unitárius és más felekezetű keresztény zarándokolt el Déva várába, és rótták le kegyeletét egyházalapító püspökünk emléke előtt.

A hegy lábánál történt gyülekezés után a zarándokok felvonultak a várba, ahol 1579 novemberében Dávid Ferenc püspök vértanúhalált szenvedett. A Magyar Unitárius Egyház és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által szervezett zarándoklaton az ünnepi istentisztelet szónokai Demeter Sándor Lóránd székyderzsi és Újvárosi Katalin székelymuzsnai lelkészek voltak. A szertartást követően köszöntőbeszédet mondott Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök, Csulák Péter konzul, Magyarország kolozsvári főkonzulátusának képviselője, Petru Mărginean helyi polgármester, Pogocsán Ferdinánd Zoltán önkormányzati képviselő, illetve Koppándi-Benczédi Zoltán dévai lelkész. A köszöntőbeszédet követően a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának hallgatói alkalmi várjátékot mutattak be, majd fáklya- és gyertyagyújtás közben a résztvevők koszorúkat és virágokat helyeztek el Dávid Ferenc emlékcéljában.

Idei zarándoklatunk egyik színfoltja a gyermekrajzpályázat volt. A *Dávid Ferenc a tordai országgyűlésen* tematikájú pályázati kiírásra a Kárpát-medence különböző településeiről 158 pályamunka érkezett, amelyeket a zarándokok a várban tekinthettek meg. Az eredményhirdetésre a dévai sportkollégiumban került sor a gyermekek és ifjak részvételével.

A felnőtt zarándokok a dévai unitárius imaházban zárták a rendezvényt, ahol a házigazda lelkész tartott előadást a dévai templomépítés tervének történetéről, a megvalósult eredményekről, valamint a gyülekezeti életéről. A bemutató után a jelenlevők Sorbán Enikő és Ilkei Lóránd népdalénekesek műsorát hallgatták meg.

Újvárosi Katalin és Demeter Sándor Lóránd szolgátevő lelkészek. Benedek Csongor felvételei

A zarándoklat hangulatát idézik a következő sorok a résztvevők élményeiről.

„A rendezvény keretén belül lehetőségem nyílt arra, hogy átgondoljam, átértékeljem az unitáriusságomat, és ezt teljes mértékben megéljem a prédikációkon és beszédeken keresztül. Öröndetes volt számomra, hogy ennyi unitáriust, unitárius fiatalot láthattam összegyűlni, akik Dávid Ferenc emlékének rótták le kegyeletüket.

Ez a hétvége feltöltött, erőt meríthettem Dávid Ferenc emlékéből és személyiségéből, ezt pedig munkám, tanulmányaim során is hasznosíthatom. Köszönöm ezt a szép alkalmat! Büszkén vittem egyeletünk lobogóját, emlékezve arra, hogy a valamikori Dávid Ferenc is az ő hitének

»lobogóját« itt cipelte ki, és halálával örökké Déva várának erős falaira tűzte.” (Ilkei Lóránd, Vargyas)

„November az unitárius szívek és lelkek hónapja. Az emlékezés koszorújában, a gyertyák simogató lángjában emlékeztünk meg Dávid Ferencről, egyházalapító püspökünkről. Az emlékezés sokszor feltépi a fájó sebeket, de ha azt figyeljük, hogy a kitűzött cél megvalósult, akkor érezzük, a fájdalmas áldozatok nem voltak hiábavalók. Hiszen idén is ott álltunk a falak között, melyeket Dávid Ferenc szelleme ölelt át és töltött meg a tiszta jézusi kereszténység hitével, megerősítve bennünk Egyházunk iránti bizalmunkat, buzdítva, hogy merjünk álmodni jövőt. Az előadás alatt a közös éneklés, imádság megtöltött érzésekkel, az emlékezés hangulatával és tisztelettel egyházalapító püspökünk munkája iránt. Mennyire más középiskolás diákként felmenni a várba, mennyire hosszúnak és fárasztónak tűnik az út. Aztán ha már komolyabb feladat is adódik, és részt veszünk a műsorban, vagy csak egyszerűen mi vagyunk a fáklya lángjának őrzői, sokkal rövidebbnek tűnik a táv, a lépések sora, melyeket meg kell tenni. Mennyire más, mennyire szeretetteljes az élmény! Ez évben másként éltem meg az emlékezés hónapját, sokat jelentett számomra. Remélem, a lángot mindenki őrzi szívében, a hit erős lángját, és ebből táplálkozik. (Nagy Henrietta, Székelykeresztúr)

FOHÁSZ

„Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál.” (Jn 10,9)

NAGY LÁSZLÓ

• Ma is hálával és köszönettel kezdem a napot. E hálában és köszönetben benne vagy Te és mindazok, akiket szeretek, és akik engem szeretnek. Imádságom tiszta és őszinte, mint legtöbbször, amikor kereslek Téged a pirkadó hajnalban, a világot ébresztő madárdalban, a zúzmarás fűszálban, az emberi hangban és csillogó szempárokban, önmagamban és felebarátaimban, szavaimban és cselekedeteimben. Akkor érzem jól magam Atyám, amikor gyermeki sóhaj-tásaim, botladozó járásom, útkeresésem, vissza-visszatérő kérdéseim után – mint ahogy egykor gyermekként szülőm ölében megpihentem – megérkezhetem Atyai ölelésedbe. Tudom, hogy mindig nyitva az ajtó, amely Tehozzád vezet. Jó otthon érezni magam Nálad. Jó érezni, hogy biztonságban vagyok.

Jó Atyám, végigjártam már megszámlálhatatlan emberi utat. Nagyon sokszor álltam élethatározó keresztutak előtt, volt jó és rossz döntésem, fájdalmas ébredésem, örömteli megérkezésem, és nagyon sokszor éreztem a lélektől lélekig vezető út jaját és nehézségét... Amikor Veled indultam és engedtem, hogy vezess – szavaid bátorítottak és simogattak, boldog ér-

zéssel töltöttek el –, mindig megérkeztem. Ilyenkor éreztem, hogy szeretek és szeretnek, értelme van küzdelmeimnek.

Most újból advent útján járunk, Karácsonyra készülünk. Valakire és valamire vágyunk és várunk, mint már annyiszor életünkben. Kimondott szavainkban sokszor használjuk a szeretet, a boldogság, a békesség, a nyugalom, a tiszta érzés, a tisztelet, az ajándék, a megelégedés, a család fogalmakat. Azért, Atyánk, mert ezekre vágyunk mindenekfelett, ezekre lenne szükségünk, ezek hiányoznak életünkéből.

Városaink, falvaink főterein már áll a karácsonyfa csillogó-villogó fényekkel kivilágítva. Az emberi gondolatok többsége is az ünnepre irányul. Vágyunk örömet szerezni, boldognak látni szeretteinket, hogy együtt legyünk, együtt ünnepeljük a gyermek születését, akinek neve azt jelenti, hogy velünk az Isten. Igen, hogy velünk vagy Te mindig, gondviselő Atyánk.

Ezt az érzést, bizonyosságot erősítsd meg, és tartsd meg bennünk az ünnep után, az új esztendőben is, hogy aki Benned bíz s a Jézus útját választja, bő „legelőre” és megelégedett, boldog életre talál. Ámen.

Kedves Olvasóink!

Az *Unitárius Közlöny* ez évi utolsó lapszámát tartják a kezükben.

Egy év elteltével visszatekintünk, számba vesszük az elvégzett munkát, az elért eredményeket. Közel 3000 családhoz jutott el idén is egyházi havilapunk, félezer írással jelentkeztünk: imákkal, lelki-gyakorlattal, eseménybeszámolókkal, interjúkkal, hírekkel, esszéekkel, lélekbúvár, ismeretterjesztő és művelődési jellegű cikkekkkel.

A szerkesztőség tagjainak nevében köszönöm, hogy kitartó, visszajelző, bátorító, de szükség esetén kritikus olvasóink voltak. Köszönjük szerzőinknek is a munkát, mellyel hozzájárultak ahhoz, hogy az *Unitárius Közlöny* betöltse küldetését.

Az *Unitárius Közlöny* „az élő hit írott tükre” – ebben foglaltuk össze

azt a célt, amelyet a lap szerkesztésében felvállaltunk. Munkatársaink, szerzőink áldásos munkája az elmúlt esztendőben is közelebb vitt ehhez a célhoz, és Önök által minden írás értelmet nyert. Maradjanak hű olvasóink, munkatársaink a 2014. esztendőben is!

Év végén előre is nézünk. Januártól megújult tartalommal, új rovatokkal tervezzük megjelentetni a lapot.

Örömmre szolgál tudomásukra hozni, hogy az *Unitárius Közlöny* megrendelési ára jövőre sem változik: maradunk a 2 lejes – olvasóbarát – előfizetői árnál. (Szabadárusításban azonban 2,50 lej.) Ajánlom figyelmükbe az előfizetést!

Isten áldását kérem életünkre, munkánkra.

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND,
FŐSZERKESZTŐ

az élő hit írott tükre

Felhívás előfizetésre

Az *Unitárius Közlöny* 2014-ben is havi rendszerességgel jelentkezik.

Ára:

- **egész évre előfizetők** számára **24 lej** (2 lej/példány);
- **szabadárusításban: 2,50 lej/példány** (12 példány ára 30 lej).

Előfizetni a helyi egyházközségek lelkészi hivatalában lehet.

Határidő: 2013. január 31.

Előfizetőink között 3 db 200 lej értékű egyházi kiadványcsomagot sorsolunk ki.

LÉLEKGYAKORLAT

Megnyugvás a léleknek

„Vegyétek magatokra az én igámat és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagytok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek.”

(Mt 11,29)

Advent van, és adventben várakozunk. Várjuk, hogy „Jöjjön el a te országod...” A várakozásban olyan helyeket, percek, pillanatokat keresünk, amelyek megnyugvást adnak a léleknek. Az adventi időszak lényege, hogy felkészülten, nyugodt lélekkel lépünk be a világosságba; ezért kiválóan alkalmas arra, hogy a megnyugvás útját járva egyre jobbak legyünk a megbocsátásban. Lelkünket nagyon sokszor a meg nem bocsátott terhek zaklatják, vagy a rossz megbocsátások teszik keserűvé. Ezeket a történeteket olykor hangosan is kimondjuk: „Megbocsátanék, de nem vagyok képes rá!”, vagy „Megbocsátottam, de nem felejttem el, amit tett.”

Szentmártoni Mihály és Benkő Antal nyomán (A lelkiélet lélektanához) ebben az adventi utazásban egy olyan gyakorlatot mutatunk be, amely abban segít, hogy a megbocsátás megtörténhessen, és úgy történhessen meg, hogy – Kányádi Sándor szavaival – „a keserű számban édessé ízesül”. A gyakorlatnak három lépése van, és a megnyugvás eléréséhez szüksé-

ges mindhármát teljes egészében végigjárni.

Első lépés: Öntsük ki a keserűséget!

Képzeld magunk elé azt a személyt, akire haragszunk, aki megsértett. Mondjuk el neki, hogy mennyire dühöse vagyunk rá. Zúdítsuk rá minden keserűségünket, haragunkat. Egy párna püfölésével jelképesen is kifejezhető az elkeseredés, a belül felgyülemlett méreg. Amikor már kiöntöttük az életünket mérgező keserűséget, haragot, dühöt, csakis akkor léphetünk a következő szintre.

Második lépés: Értékeljük a helyzetet a másik szempontjából!

Képzeld magunkat a másik személyébe, és mondjuk el, hogyan láthatja ő az esetet. A vallomásból kiderülhet, hogy a sértése nem volt szándékos. Ha szándékos volt, akkor a sértésben megláthatjuk az illető boldogtalanságát. „Mert boldog ember soha nem rosszindulatú” – írja a szerzőpáros. Müller Péter hasonlóképpen vall: „Emberre is mondjuk: sötétség van benne. Az ilyen lehet ostoba is, gonosz is. Nem tudja, mit tesz, s amit az ember nem tudva tesz, jó nem lehet. Mert sötét. Ha tudná, nem tenné. Ha fény lenne benne, nem tenné.” Vagy kiderülhet az, hogy olyan emberek vagyunk, akik úgy állítjuk be a helyzeteket, hogy mindig megsértsenek, és

DEMETER
SÁNDOR
LÓRÁND

amikor megteszik, elkeseredünk. A másik szempontból való helyzetértékelés így is, úgy is csak hasznunkra lehet, és elvezet a harmadik lépéshez.

Harmadik lépés: Erősítsük meg megbocsátási elhatározásunkat!

Azután, hogy kiadjuk magunkból a haragot, a dühöt, a mérget, azután, hogy más szempontból is vizsgálva megértjük, hogy mi történik velünk és bennünk..., azután felszabadultak, békések, örömteliek, megértők leszünk. Nézzük meg magunkat jól. Majd térjünk vissza sérelmeink színhelyére, lássuk keserűségünket, bosszús önmagunkat. Ne feledjük, hogy a bosszús ember mennyire bosszantó tud lenni, a felgyülemelő méreg pedig mennyire halálos. Nézzük meg magunkat jól így is. Térjünk vissza ismét felszabadult önmagunkhoz. Majd keserű önmagunkhoz. Váltogassuk tekintetünket a két élethelyzet között.

Váltogatva láthatjuk keserű, bosszús és örömteli, felszabadult, békés önmagunkat. A színhelyek változnak, az idő csendben múlik. Egyre hosszabb ideig nézzük ezt az utolsó képet. Engedjük, hogy keserű, bosszús önmagunk lemaradjon, és az élet(ünk) továbbvigyen a megnyugvás ösvényein új, békés, világos helyszínekre.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Megvan mind a hat

Hosszabb időre idegenbe indul a lelkész és családja. A gazdaságot rendben kell hagyni, az állatokat el kell látni. A majorság felügyeletét, fogadatlan „szolgájára”, a falu kissé együgyű emberére bízta. A kéttucatnyi

tyúk ellátását ő is meg tudja oldani, s a tojás is bizonyára jól fog majd neki.

Hazatérve a lelkész számba veszi a gazdaságot.

– Hát B. bácsi? A tyúkok meg vannak-e?

– Már hogyan lennének meg tiszteletes úr! Megvan, megvan mind a hat. (B. R. Z.)

Konviktus Kft. – vállalkozó egyház

A Magyar Unitárius Egyház 2010-ben hozta létre gazdasági vállalkozását, a Konviktus Kft.-t. A kft. elsődleges célja a kolozsvári unitárius kollégium étkezdéjét igénybe vevő bentlakó diákok ellátása volt, azonban tevékenysége átlépte az iskola határait: bisztrót működtet, más oktatási intézményeknek, cégeknek és magánszemélyeknek is szállít ételt. A kft. létrejöttéről és tevékenységéről Dácz Tibor gazdasági előadótanácsost Bálint Róbert Zoltán szerkesztő kérdezi.

• Hogyan is született meg a Konviktus Kft.?

A Konviktus Kft.-t 2010-ben alapította az Unitárius Egyház. A döntés úgymond kényszerből született, mivel a 2008-ban befejezett diákétkezdét 2010-ig működtető kft. szolgáltatásaival sem a bentlakó diákok, sem az Egyház nem volt elégedett. Az Elnökség úgy döntött, hogy elsődleges az Egyház számára, hogy a bentlakó diákok jól étkezzenek, ezt pedig úgy lehet elérni, ha mi irányítjuk a folyamatot. Így jött létre a kft.

• Nem volt idegen a „saját vállalkozás” fogalma az Egyház számára?

Tudtommal ez az első kft., melyet az Egyház működtet, szóval idegen volt, de haladtunk a korral. A cél a diákok minőségi étkeztetése volt, ezért még a saját vállalkozást is „bevállaltuk”, persze azzal a reménnyel, hogy sikerül nőni és akár hasznot is termelni.

• Hogyan kezdődött a vállalkozás, melyek voltak az első tevékenységek?

2010. júniusában 5 alkalmazottal indult a kft. Az Egyház egy kezdeti hitelt biztosított az induláshoz, melyből a szükséges eszközöket sikerült megvásárolni. A tényleges diákétkeztetés szeptemberben indult, év végéig a kft. megvásárolta az első autóját is. A bentlakó diákok étkeztetése mellé sorban következett az óvodások étkeztetése is, a János Zsigmond Unitárius Kollégium kisiskolásainak az ellátása is, majd néhány külső iskolával is bővült a klienskör. Emellett egyre több rendezvényt is vállaltunk.

• Hogyan alakult a cég története?

A tevékenység sokat bővült. 2011-ben bisztrót nyitotunk a püspöki ház földszintjén levő helyiségben (Culina Nostra Bistro), gondoltuk, nyissunk kicsit a világ felé is. Ezzel sikerült ismertebbé válni, viszont számos új leckét kellett megtanulnunk. A bisztró az erdélyi gasztronómia mentén fogalmazta meg kínálatát, hangsúlyt fektetünk a házas ételekre. Több alapanyagot vásárolunk erdélyi kistermelőktől. Az étlapon például üdítők helyett házi szörpök szerepelnek. A bisztró havi rendszerességgel ad otthont borkóstolóknak. De szerveztünk bivalytermék-kóstolót is már. 2013 nyarára a bisztró mellé terasz is létesült. A Culina Nostra Garden a Bolyai utca 12. szám alatt található. Mindkét beruházást az Egyház hitelezte. Tehát három pilléren áll a tevékenység: diákétkeztetés, bisztró és kiszállítás. Ez utóbbihoz tartoznak a rendezvények is, születésnaptól kezdve, svédasztalos üz-

leti fogadásig mindent vállalunk, sőt az idén sikerült egy lakodalmat is összehozni a bonchidai kastély udvarán. Jelenleg 19 alkalmazottja van a kft.-nek, 3 iskolának, 3 óvodának, 2 öregotthonnak, valamint több cégnek szállítunk ebédet napi rendszerességgel. Majdnem minden hétvégén van valamilyen kisebb-nagyobb rendezvény, állófogadás, kiszállítás. Emellett az egyházi rendezvényekre is a cég biztosítja az étkeztetést.

• Ha ennyi minden zajlik jelenleg, nem távolodtak el az eredeti céltól?

A folytonos növekedés mellett igyekeztünk odafigyelni a diákok étkeztetésére, de ez nem ment mindig simán. Egyszerűen képtelenség 150 diák szája íze szerint főzni, de úgy érzem, sikerült minden eddig felmerült problémára megoldást találni. Számos pozitív visszajelzés is érkezik, ez bátorít minket. Jött olyan visszajelzés is egy vidéki nagymamától, akinek a nálunk étkező unokája mesélte, hogy „képzeld nagyfi, Kolozsváron is van egy szakács néni, aki pont úgy főz, mint te”. A diákétkeztetésben nagy kihívás az, hogy napi 17 lejért tudjál reggelit, ebédet és vacsorát is biztosítani, ráadásul ízletes és kiadós is legyen. Mindezt úgy, hogy egy évben csak 8 hónapot van tanítás, de a teljes infrastruktúrát fenn kell tartani, alkalmazottakat kell fizetni stb. Ezért szükséges más tevékenységekkel bővíteni, hogy tudjuk a kedvezményes és minőségi étkeztetést továbbra is biztosítani.

Problémák mindig voltak és lesznek is, de azért van a csapat, hogy azokat megoldja. Mi az őszinte párbeszédben hiszünk, ha gond van, akkor meghallgatjuk a panasztevőket, és igyekszünk jobbitani.

Ebédidő az étkezdében. Márkó László felvétele

• Lehet sikertörténetnek nevezni ezt az elmúlt 3 évet?

Minden éremnek két oldala van. Ha emberi oldalról közelítem meg a kérdést, mindenképpen sikertörténet az, hogy 19 magyar embernek munkát adunk Kolozsváron, hogy naponta 4–500 ebédet kiadunk, hogy van egy ügyes csapat, akinek a tudása, helytállása a legnagyobb érték ebben a cégben, hogy kicsit az unitárius nevet is viszi a cég a kolozsvári köztudatba. Ha közgazdászként tekintek a vállalkozásra, és az eredményességet vizsgálom, akkor még elmaradunk a várt sikertől, a cég csak kis hányadát tudta visszafizetni az Egyház által fejlesztésre nyújtott hiteleknek, és még egyelőre nem jelent egy biztos jövedelmi forrást.

Szerintem óriási utat tettünk meg az elmúlt 3 évben, és legtöbbet az alkalmazottaknak köszönhe-

tünk, akik – ha kell – szombaton és vasárnap is bejönnek, túlórákat is vállalnak, és minden tudásukat beledadják egy tartárszósos pecsenyébe vagy a csülkös töltött káposztába, sőt azt is elviselik, ha utolsó pillanatban módosítunk a rendeléseinken.

• Melyek a jövőbeli tervek?

Mindenképpen tovább szeretnénk fejleszteni a céget. Növekedni és erősödni kell, csakis így lehet megmaradni a kolozsvári piacon. Elsődlegesen a magyar közösséget és a magyar civil szférát igyekszünk szolgálni, de számos román ajkú kliensünk is van.

Mindenekelőtt azt szeretném, ha a cég egy jövedelemforrássá válna az Egyház számára, és biztos lábakon állna ebben a bizonytalan gazdasági környezetben, de nem veszítjük szem elől azt sem, hogy elsősorban a diákok étkeztetéséért felelünk.

Kései levél a Székelyföldre

Méhes-oldala alól – ahol Egres-vize a Korond-patakába szakad, hogy átvágva a parajdi sóhegyeket, melyekre békés esteken mosolyogva szítál ezüst fényt a Hold –, hogy ügyesedjék, szolgálni ment Fülöp P. Viktória. A felcseperedő lányt szép Tündérkert kincses városa fogadta be, hogy a vasárnap délutáni kimenőkön csodálattal nézhesse maga is a nagyváros cselédeinek „fekete-piros táncát”. A sóvidéki kálvinista lány így találkozik Kolozsváron az unitárius Szabó Elemérrel. Szerelmükből házasság lett, s a házasságukból egy fiúk született.

De a fiatal édesapát elnyeli a világháború vihara. Az árván maradt kicsi fia anyai nagyszüleihez kerül Alsósófalvára. Ott nevelkedik. Már serdülő legényecske, amikor visszakerül Kolozsvárra az Unitárius Kollégiumba. Érettségi után egy kis kitérővel döbben rá a fiatal Szabó Dezső, hogy népét – amelynek életszemléletét és lelkivilágát egy „tős gyökös” sóvidéki székely faluközösségben ismerte meg és zárta mélyen a szívébe – lelkéssként szolgálhatja a legjobban: hát ott hagyja a gazdasági egyetemet, teológus lesz. Elvégzi az Unitárius Teológiát.

Az egykori Miklósvárszéken, ahol az Oltba ömlik az Ajta-pataka, már kint az Olt terén fekszik Nagyajta. Mint évfolyamelső odakerül ezelőtt hatvan esztendővel unitárius lelkésznek Szabó Dezső. Adhatott e jeles település olyan férfiakat, mint Cserey Balázst, aki Zsigmond királyt mentette meg, és Cserey Pált, aki Szigetvárnál halt hősi halált Zrínyi Miklós végvári vitézeként, vagy az oly sok tekintetben jeles Kriza Jánost, akit előbb az 1841-es korondi zsinaton neveznek ki címzetes teológiai tanárnak, s akiből később püspök is lesz, de az 1950-es években a nagyajtai erős

unitárius vártemplomban is meg kellett tapasztalnia a szolgálatot tevő fiatal papnak, hogy lelkésznek lenni – a hívei őszinte ragaszkodása ellenére is – gyakran megaláztatást jelent. Ő mégis vitte – oda, ahol várták a szegények és a gazdagok egyaránt – a reményt és a hitet. Mint „templomos papra” fel is figyelt a szeku. S mert nem vall a kényük-kedvük szerint, letartóztatják, és húsz évre elítélik. Szamosújvártól a Duna-deltáig hat évet raboskodott, feleségét három gyermekkel a maga keserű sorsára hagyva...

Elkésett, jajongó őszi szél nyargalászott a Sófalvi réten, amikor először álltunk meg az alsósófalvi porta előtt, ahol megtudtuk, ott nevelték nagyszülei tizenhat éves koráig Szabó Dezsőt. Majd idelátogatott haza a börtönének után dolgos nyáridőkben segíteni, és Demeter Dezső református lelkész barátja kérésére az egykori falus feleihez a megszenvedett igaz hit hangján szólni, a neves kolozsvári pap.

De gyakran a nagyajtaiakra is gondolt, mint a megtartó unitarizmus szép példáira, akik bebörtönzése után egy évig gondoskodtak a támasz nélkül maradt családjáról, mindaddig, amíg a püspökségnek Kolozsváron sikerült feleségének állást biztosítania. Lám nemcsak a történelem, egy unitárius székely közösség cselekedete is bizonyítja, hogy amitől nem védhetnek meg a kevély várfalak, attól megmenekít egy hitközösség őszinte segíteni akarása.

A rabok álmukban indulhatnak el hazafelé. Bár igen fájhat ez az álom, de Szabó Dezső is csak így hordhatott már akkor – rabként – Házsongárd sírhantjaira földet, oda, ahol az idén is kigyúlt egy meghitt halottak napi emlékezésben az ő sírján is egy gyertyaszál, tanulságként, „hogy senki se születik, / el se tűnhet nyomtalanul.”

AMBRUS LAJOS

Mit jelent magyar unitáriusnak lenni?

A Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, Missziói és Nevelési Ügyosztálya által Mit jelent magyar unitáriusnak lenni? címmel meghirdetett esszépályázatra 23 pályamunka érkezett be. A beérkezett írásokat a Hitéleti, Misszió és Vallás-erkölcsi-nevelési Bizottság hivatalbeli tagjai bírálták el. Eredményhirdetésre a Főtanács 2013. június 28-i ülésén került sor. Lapszámunkban a megosztott harmadik díjat elnyert másik esszét közöljük.

Találkozásaim az unitarizmussal – és Kolozsvárral

2012. március 12-én, este érkeztem meg Kolozsvárra, ahol a budapesti Zeneakadémia zeneszerzőszakos doktoranduszaként egy néhány hónapos ösztöndíjképzés várt rám. Hogy miért is döntöttem végül amellett, környezetem nem kis meglepetésére, hogy Erasmus-félévemet éppen Kolozsváron töltöttem el, ma sem tudnám pontosan megmondani. Igaz, az erdélyi történelem és kultúra – természetesen főként a magyar, de a román és a szász egyaránt – kora gyerekkorom óta különösképpen érdekelt, és nagy hatással van rám. Ez később a Zeneakadémián tovább is mélyült, a marosvásárhelyi születésű mesteremmel eltöltött esztendő alatt. Mégis, szinte magamat is megleptem azzal, ahogy ez az érdeklődés egy adott pillanatban összetalálkozott tanulmányi-zeneszerzői pályám alakulásával; amilyen villanásszerűen és egyértelműséggel meghoztam a döntést, hogy Kolozsvárra szeretnék menni.

Megérkezésem napján azonban, ahogy az utazástól holtfáradtan, éppen hogy csak lepihentem a Bukarest úti padlásszobámban, még erősen kavargtak bennem a frissen szerzett benyomások. Miért is vagyok itt, mik a céljaim, hogy telik majd el ez a pár hónap, amely, ha talán önálló életszakasznak nem is tekinthető, de mindenképpen több lesz egy kósza kiruccanásnál.

A várost már másnap, lassan, apránként, de elkezdtem birtokba venni. Napokig, hetekig, amikor

csak tehettem, Kolozsvár utcáit jártam egyedül, a még a városhoz képest is szeles, meglehetősen barátságatlan tavaszban. Az első út élménye ma is nagyon eleven bennem, ahogy a Párizs utcából a Magyar utcára fordulva először érzem meg a város valódi dimenzióit. Beljebb haladva, már az utca hajdan Kossuth Lajos nevével illetett szakaszán, különösen mély hatást tett rám az egyszerű, nem hivalkodó, de nyugalmat és biztonságot sugárzó, finoman ívelt díszítésű templom. Bevallom, csak a bédekker tudatta velem, hogy az unitárius hit háza elé értem; korábban, Magyarországon ilyennel még nem találkoztam.

Pedig nem először hallottam életemben az unitarizmusról. Zenészként természetesen tudomásom volt róla, hogy nagy komponistánk, Bartók Béla is e vallásban találta meg lelki nyugalma. (Sőt bizonyos vagyok abban, hogy ez az elkötelezettsége nagyban meghatározta a műveiben megnyilvánuló mély szellemi tartalmakat is – a 20. századi zenetörténetben szinte egyedülállóan mély emberközpon-túságát és természetrajongását.) László Gyula régész-professzor unitárius kötődései szintúgy ismeretesek voltak számomra. És persze már az Erdélyi Fejedelemség történelmének tanulmányozása-kor is szembetalálkoztam ennek a kicsit távolinak, talán misztikusnak is tűnő vallásnak a képével.

Ezek az alapvető információk azonban inkább egy lexikoncikk címszavaihoz voltak hasonlíthatóak. Elhatároztam, hogy, már csupán Bartók iránti nagyrabecsülés miatt is, megragadom az alkalmat, és egyszer részt veszek egy valódi unitárius istentiszteleten.

Annál is inkább, mert hiába tárta föl magát előttem fokról fokra a város, barátságokat, ismeretségeket egyelőre még nem kötöttem, és erősen hiányzott már valamilyen lelki-közösségi élmény.

Mi sem nehezebb, mint egy ilyesféle tapasztalatról a nyelv eszközeivel beszámolni. Akkor, amikor életemben először átléptem egy unitárius templom küszöbét, egy egyszerre ismeretlen és mégis hallatlanul közeli érzés szállt meg. Volt valamiféle keleti barátságosság a templom mennyezetének hajlékony, indázó díszítéseiben. A hatalmas belső térben pedig nem azt éreztem, hogy istenfélelmemben térdre kellene borulnom, a tér eredendő természetességgel ölelt magához.

Valamikor a nagybőjti időszak utolsó vasárnapjain járhattunk ekkor, mindenestre nem nagy egyházi ünnepen, a templom mégis zsúfolásig telve volt. A vasárnapi iskola mély értelmű játékosága különösen tetszett. Megkapó volt számomra, hogy a legmagasabb rendű gondolatokat is ilyen átéltséggel lehet közvetíteni a legkisebbek felé is. A szertartás egyszerűsége, a prédikáció szelídsége és lényegre törő volta, a költői szépségű ima mind nagy rokonszenvet ébresztettek bennem, ahogy a közös zsoltáreléklés is felejthetetlen volt.

Másodszorra látogatóimat, családtagjaimat vittem el unitárius istentiszteletre, egy még mindig borús-esős napon, virágvasárnap reggelén. Hogy szokás-e máskor is, vagy sem, nem tudom, de a templomra kifüggesztett kérdés szerint mi is vittünk egy-egy szál virágot az úrasztalára. S a kis közösség, s azon keresztül az emberiség egy-

gyökerűsége és sokfélesége – millió-és millió-féle változatok ugyanazon témára – ebben a megkapóan egyszerű, mindenki számára érthető, megélhető és nagyon szép formában talált kifejeződésre.

Így váltam lassan rendszeres résztvevőjévé az unitárius szertartásoknak. Idővel könyveket vettem, próbáltam magamat a közvetlen élményeken túl is kiművelni, s apránként kolozsvári életem természetes velejárójává váltak ezek a vasárnap délelőttök. Kicsit, bevallom, szokatlan is volt az új helyzet. Bár római katolikusnak keresztelték, de nem különösebben vallásos családba születvén, nem vált az életem részévé az aktív templomlátogatás, csupán nagy ünnepek alkalmával. Később szellemi útkeresésem során ugyan elkezdtem több-kevesebb rendszerességgel tanulmányozni a Bibliát, különösen annak újszövetségi részét, de Kolozsváron mindehhez nagyon erős „pluszként” járult hozzá az az élmény, hogy úgy éreztem, ez a vallás, amellyel találkoztam, őszinteséggel és barátsággal fogad. Nem állít akadályokat istenkeresésem útjába.

Azt hiszem, életem nagy pillanatai között fogom számon tartani azt is, hogy ott lehettem az Unitárius Egyház újraegyesülésének ünnepén. Mindnyájan érezhettük, hogy ez az esemény – bár önmagában is hatalmas értékű és erejű – túlnyúlik a közvetlen jelentőségén és a Kárpát-medencei magyarság egymásra találásának irányában tesz hatalmas lépéseket. Úgy vélem, ez olyan súlyú tett volt, amely közel sem szerepelt megfelelő mértékben a tömegtájékoztatásban.

Kinntartózkodásom fél éve alatt még sok-sok emlékezetes prédikációt hallottam az unitárius istentiszteleteken. Mégis, van egy beszéd, illetve a hozzá tartozó igehely, amely – valahányszor visszagon-dolok – mindig a többi emléke elé „tolakszik”. Ez a biblíarészlet a Jelenések könyvéből származott és így szól: *„Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek. Ha valaki meghallja az én szót és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok és ő énvelem.”* (Jel 3,20) Ez a pár mondat valami nagyon fontos hűrt pendített meg akkor bennem, életem – és bizonyára sokak életének – egy nagyon központi problémájára világí-

tott rá. Az emberi kapcsolatok mélyére kellene látnunk és jutnunk, ahhoz képest és annak ellenére, amit a mindennapokban tapasztalhatunk. Valami hasonlót próbált már körüljárni nagy költőnk, Pilinszky is, amikor egyik interjújában a barátságról értekezett.

Kolozsvári „kiküldetésem” a tervezettnél jóval hosszabbra sikerült, nyár közepén azonban nem halaszthattam tovább a hazautazást. Nemsokára azonban fölkerestem Pesten is a belvárosi unitárius templomot, és nagy örömmel ugyanazzal a befogadó, szeretetteljes légkörrel találkoztam, mint Erdélyben; s később hasonlóképpen éreztem a másik pesti unitárius templomban is.

Remélem, hogy mára embertársaim számára is látható: az életemben sok mindent megpróbálok máshogy tenni, és komolyabban venni az unitarizmusmal való találkozásom óta. Legfőképpen talán az abban való hitet – ez a gondolat különösen mély nyomot hagyott bennem –, hogy a paradicsom építését már itt, a földön el kellene kezdenünk...

HORVÁTH BÁLINT

Nagyvilág

• Agyunk különböző területei felelősek a vallásos érzületért

Nem létezik „Isten-pont” az agyban, mivel annak több olyan területe is van, amely a vallásos érzületért felel vagy kapcsolatban van azzal. Az eredményre a marylandi Amerikai Nemzeti Stroke Intézet kutatói zsidók, muzulmánok és keresztények bevonásával készült kutatásukban jutottak. Rábukkantak az agy azon területeire, melyek a vallásos érzületért, a hitért felelősek.

Az önkéntesek agyáról hitük gyakorlása közben készítettek pillanatfelvételeket. Ezek szerint ekkor az agy olyan részei aktivizálódnak, amelyek az állatoknál kevésbé használatosak – amiből azt a következtetést vonták le, hogy a hit speciálisan emberi dolog.

A negyven önkéntest arra kérték, hogy hallgassanak végig több, Istenre vonatkozó állítást, majd megkérdezték őket, egyetértene-e azokkal. Az Isten létezéséről szóló állítások olvasásakor a homloklebenynek az a része aktivizálódik, amelyik képessé tesz minket arra, hogy együtt érezzünk másokkal. Amikor

azonban a „haragos Isten” kerül szóba, a középső halánték áll munkába. Amikor elvontabb kérdések kerültek szóba, azok a metaforák megértéséért felelős agyi területeket mozgósították. (inforadio.hu)

• Énekes sztár lett a ferences testvérből

Alessandro testvérrel alig több mint egy éve különleges dolog történt, gyönyörű hangjával meghódította a világot. *La voce di Assisi* (Assisi hangja): ez volt a címe első lemezének, amelyen az ifjú ferences testvér a szívét elárasztó boldogságról tett tanúságot.

Alessandro Brustenghi az első szerzetes, akivel egy lemezkiadó szerződött. Nagy sikere lett, hamarosan megjelenik második lemeze is *Voice of Joy* címmel, amelyen főként ismert karácsonyi dalokat hallgathatnak majd rajongói. A nyilvános szereplést nem tartja ellentétessnek a ferences lelkülettel, hiszen éppen az éneklés által valósíthatja meg a ferences küldetést: meggy és hirdeti az evangéliumot az egész világon. (magyarkurir.hu) (K. B. Z.)

LÉLEK-TÉR-KÉP

Újraszületés

Karácsony a szülésről és a születésről is szól. Fizikai, testi megszületésünket egészen pontos dátumhoz és órához tudjuk kötni. Gondolkodtál azon, hogy a lelked mikor született? És hogy hány alkalom adatik arra, hogy a lelkünk újra megszülessen?

Vannak beszélgetések, amelyek nemcsak arról szólnak, hogy a fizikai világban éppen mi történik, hanem elkezdene mélyülni, igazi válni. Az ilyen igazi beszélgetéseinkben néha elmeséljük egymásnak azokat a nagy pillanatok, amelyek a lelkünk útjáról, születéséről, újjászületéséről, haldoklásáról, vajúdásáról, szeretetperceinkről szólnak.

Testvérkonfliktusokat érintő, szülőkkal zajló beszélgetéseken gyakran hallom, hogy „megmondtam, hogy szeresse, mert a testvére.” Amikor a szeretetet a kell szóval együtt használjuk, akkor áthelyezzük a ráció, a tudatosság dimenziójába. Az érzelmeknek az a tulajdonságuk, hogy verbális utasításokra nem működnek. Hiába mondogatjuk, hogy „ne félj! hiszen csak egy pók”, az arachnofóbiáson (póktól való félelem) olyan rettegés lesz úrrá, hogy lélegzeni is elfelejt. Az érzelmek parancsszóra nem kiválthatóak.

A karácsonyváró időszakában az évnek felerősödnek azon igyekezeteink, hogy jobba, élhetőbbé tegyük a mindennapokat.

Gyakran halljuk, hogy a szeretet az egyetlen eszközünk rá. De mi van akkor, ha ez nem jön magától? Lehet-e szeretetet formálni?

Úgy gondolom, hogy nem is kell olyan nagyon akarni a szeretetet, elég, ha egy jobb életre törekszünk.

Íme, advent négy vasárnapjára szeretném megosztani az Olvasóval azokat a válaszokat, melyekre ráakadtam, abban a reményben,

hogy átadásukkal szaporodik, bővül a rendelkezésre álló kelléktár.

Egy megoldást találtam Popper Péter egyik előadásán: „Szeretni kell? Nem kell szeretni. Rendesen kell viselkedni. És ez nem ugyanaz. Én nagyon rendesen viselkedhetek egy emberrel, akit nem szeretek igazán.” Próbáltad már ezt az utat? A gonoszkodás helyett azt választani, hogy rendesen viselkedj valakivel, aki számodra nem szimpatikus? Olyankor is, mikor ott a kockázat, hogy visszaélnek a jószágoddal?

A második megoldás az, amikor a figyelmemet a külsőségekről belső utakra irányítom. Amikor próbálok megfejtetni, hogy miről is szól valójában egy-egy mondat, egy-egy történet. Amikor keresgélem a látszat mögöttit, és nem ítélem el a másik embert egyből, zsigerből. Ebben a belső munkámban Reményik Sándor *Ne ítélj* című verse segít nekem. Hadd idézzem az első szakaszát: „Istenem, add, hogy ne ítéljek – / Mit tudom én, honnan ered, / Micsoda mélységből a vétek, / Az enyém és a másoké, / Az egyesé, a népeké. / Istenem, add, hogy ne ítéljek.”

A harmadik megoldásom arra, hogy az életem élhetőbb legyen az, amikor ellesem mások szeretetperceit. A nyáron négy kanadai vendégünk volt, köztük egy házaspár. A férjem épp esketett, és az örömszülők mindenünket meghívtak a mulatságra is. A zenekar egy Elvis Presley-számot játszott, amikor arra lettem figyelmes, hogy a házaspár számára megszűnik a tér és az idő, csak egymás számára kezdtek el létezni, és egymás tekintetét el nem engedve énekelték egymásnak a dalt, jóval a huszonötödik házassági évfordulójuk után. Kicsit betolakodónak éreztem magam, de azóta is a sze-

relem szó hallatán ez a képsor ugrik elő az emlékezetem mélyéről.

Szoktál ezekre figyelni?

A negyedik pedig, hogy nem zárkózom el attól, hogy felismerjem a fájdalmat, a magányt, a negatívumot az életemben és általában az életben. Tragédiák vannak még akkor is, ha igyekszünk elkerülni őket. A karácsonyi történet sem mentes a tragédiáktól. Falvakon még ma is tartják az apró szentek napját. Gondoltál már arra, hogy milyen lenne az életed, ha egy „aprószentnek” lennél az apja vagy az anyja?

Az idén adatott meg, hogy szavakká tudjam formálni, hogy igazából mi történik egy ilyen esemény kapcsán. Az Udvarhely-Jánosfalva szakaszon van egy rész, ahol egy fa áthajol az úton, szemben vele is van egy kisebb fa, így a koronáik összeérnek mintegy boltívet formálva. Minden évszakban különleges látvány. Nagyon várom mindig, hogy elérjem ezt a részét az utamnak. Idén ősszel is számítottam a sárga aranykapura. Ám az egyik nap még zöldellő fákat hirtelen fagy érte, sárgulós átmenet nélkül barnultak meg; a támadó szél barna ruháiktól is percek alatt megfosztotta. Így a zöldellő boltív-ből egyik napról a másikra fekete didergő agancs maradt. A látványkor azt fogalmaztam meg, hogy a tragédiák pont ilyenek az életünkben: más történik, mint amire fel vagyunk készülve, az élet rendje mást ír elő.

Talán egyszerűbb lenne úgy tenni a gödrökkel, mintha nem léteznének, de, tudjuk, hogy ilyenkor átértékelődik minden, és később szebbnek látjuk az élet színeit.

Igazi beszélgetésekkel teli, áldott Karácsonyt és lelki újjászületéseket hozó évet kívánok magunknak!

SIMÓ
MELINDA

Szentkatolnai Bálint Gábor

Akit élve is, holtában is elrejtettek

CZEGŐ ZOLTÁN

• Mi törpék vagyunk ugyan egyenként a szentkatolnai születésű tudós nyelvzseni mellett, ám sokan vagyunk, akik nem tagadjuk meg származásunkat, hanem együtt és szeretetben valljuk meg ázsiai rokonságunkat azokkal, akik ma is, ott is, annyi ezer év után is testvérnek vallják a magyarokat. Igaz, nekik sem lett könnyebb nélkülünk orosz, kínai, szovjet igában.

1844. március 13-án született Háromszék vármegye Szentkatolna nevű falujában Bálint Gábor. Négy helyen is tanult Székelyföldön, 23 éves korában érettségizett Nagyváradon, kitűnő eredménnyel. És akkor már 12 idegen nyelven beszélt. Mostani diákjainkat alig lehet meggyőzni arról, hogy egy, két nyelvet sajátítsanak el, legalább köznyelvi szinten.

A szentkatolnai maturandus meggyőződéssel és elszántan tanult Kőrösi Csoma Sándor és a magyar nép nyomába lépni. Bécsben és Budapesten nyelveket sajátít el. A fiatal joghallgató az Akadémia megbízásából Oroszországba és Ázsia több országába utazik, nyelveket tanul. 1875-ben, harmincegy éves korában jelenik meg 600 oldalon *Török nyelvkönyv* című munkája.

Ezt követi az Akadémia kiadásában a *Kazáni tatár nyelvtanulmányok* című könyve. Harminchárom éves korában magántanár a budapesti egyetem bölcsészkarán. Azt tanít, amit akar, és ezt könnyű megnyugvással elfogadni most is, hiszen nem létezett tudós kolléga, aki követni tudta volna őt nyelvi tanulmányokban és kutatói, elemző és összehasonlító munkáiban.

Ahogy az történni szokott nálunk, magyaroknál, éppen azok vetették sutba könyveit és hihetetlen

Szentkatolnai 1869 tavaszán tért unitárius vallásra

nyelvtudását, akik követni nem bírták őt származási és nyelvi rokonságunk kutatásában, föllelésében.

Paul Hunsdorfer (1810–1891) német gyermek csak hároméves korában tanult meg magyarul, nevet változtatott, lett belőle ipszilónos Hunfalvy Pál és az Akadémia mindenható főkönyvtárosa, a „török–finn háborúban” a finn–magyar nyelv- és néprokonítás atyamestere, és főként a beláthatatlan nyelvtudású Szentkatolnai Bálint Gábornak és munkásságának legnagyobb ellensége. Így menekült száműzetésbe 35 éves korában Bálint, de végig kutatott, tanult, írta tanulmányait Törökországban, Irakban, Szíriában. Libanon és Egyiptom, majd Görögország lett befogadója a nagy tudósnak, anynyi más ország mellett.

Büszkék és boldogok lehetünk nemzettársunk örökében, de dicsekvők soha. Az ő nyelvtudása annak a Mezzofanti bíboros tudásának a magasában van, aki azt

mondotta a 19. század első évtizedében, hogy „a magyar nyelv és nyelvtan az emberi gondolkodás csodája”. És fáj bennünk ez a csoda, látván, hogyan szennyeződik mai magyar nyelvünk az igénytelenség, a gondatlan sajtói nyelv miatt.

Csak mellékesen megjegyezve eszperantó tanfolyamokat indít, kiadja eszperantó nyelvtanát is. Európában egyetemekre hívják, kongresszusokra, mindenütt ámulattal hallgatják és tisztelik nyelvtudását. Több ázsiai expedícióban vett részt, azt is följegyezték – maga is így ír naplójában –, hogy ahol eljártak, meg-megállt egy kis időre, megtanulta a helyi nyelvet és ment tovább. Mindent föl akart borogatni, amit felületesnek és hézagossnak látott, tudott. És volt ehhez tudományos, ezzel együtt pedig erkölcsi alapja.

Arany János írta róla, nem is kisdud iróniával és elismeréssel:

*„Igazi vasfejű székely a Bálint:
Nem arra megy,
amerre Hunfalvy Pál int.”*

Itt említem meg a tudós Arany Jánosról azt is, amit kortársai és utódai följegyezték, nevezetesen, hogy neki – és talán mindmáig neki – volt a leggazdagabb szókincs az írók és nem írók között. Tehát maga is tudta értékelni Bálint Gábor zsenialitását a nyelvészetben, nyelvek értésében és hasonlításában, akadémiai szintjén.

Érdekességgként jegyzem meg és szomorúan, hogy az a Paul Hunsdorfer-Hunfalvy Pál vetette oda őt a maga szervezte finnugrálok martalékául, aki még maga sem ismerte a finn nyelvet, amikor döntött a valóság, a Bálint Gábor-tól feltárt eleven rokonság ezer meg ezer százból álló köteléke ellen, a finnugristák mellett.

„Szegény Bálint Gábor,
boldogtalan góbé.
Amennyit te szenvedsz,
mi ahhoz a Jóbé!”

Így menekíti kora és korunkig el legnagyobb nyelvtudósunk kínlását Arany János, kis iróniával, de teljes megértéssel.

Mi, magyarok, az 1849-et követő terror, pusztítás, megtorlás és az osztrák bosszú közepette nem csodálkoztunk azon, hogy ránk erőszakolják az úgynevezett halszagú finn rokonságot az ősi és valós eredet tagadásával, tudós életművek lepusztításával illetve elnyomásával.

Nem tartom véletlennek, hanem törvényszerűnek, hogy Zágoni Jenőnek, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum egykori könyvtárosának 2005-ben Budapesten megjelent könyve Bálint Gáborról a tudós kutató, nyelvész és néprajzos válogatott írásai-val, a szentgyörgyi Kisgyörgy Zoltán és Kónya Ádám rajzaival, térképeivel került akkor az olvasók kezébe. Mert a budapesti és más egyetemek tudósai épp úgy hallgatnak Szentkatolnairól, mint a német Hunfalvy, Budenz és kompániájuk, száz évvel ezelőtt. És Zágoni válogatását is a Baptista Egyház segítette napvilágra.

Jogot meg teológiát is hallgatott Bálint Gábor, lehetett volna pap vagy jogász, de nem arra készült, hanem Julianus barát és Csoma Sándor nyomába szegődve a magyarok és a magyar nyelv eredetét kutatta s találta fel fáradságos úton, már amennyit lehetett. Első ázsiai útján a tatár, mandzsu, mongol nyelvészetet tanulmányozza, foglalkozik a kalmük, tunguz nyelvekkel is. Hunfalvy Pál már az Akadémia nevében, Bécs elvárására minden akadályt Bálint Gábor elé gördít, hogy elgáncsolja a japán-mongol rokonságot is vizsgálni akaró tudóst. Bálint Gábor ezért vetette magát olyan önkéntes száműzetésbe Európa és Ázsia országaiban, hogy minden kapcsolatot megszakítson hazája

ellenségeivel, a maga munkája érdekében. Mintha mindenek elhagyták volna, csupán a célja, a munkája, meg a hazaszeretet, és hitvese nem hagyta el őt.

Könyvet írt *A honfoglalás revíziója* címmel, erre indította a kabard nyelv és szokásrend tanulmányozása. Megállapítja a turáni népek rokonságát, „melyről az Akadémia hallani sem akar”. Ő volt az egyetlen, aki ismerte az összes altáji nyelvet.

Bálint Gábor minden útját megtervezte, megélte, noha az a fajta hazai szegénység kísérte, amelyet az idegenség mért rá otthon. Tévén, taligán s hasonló járműveken vándorolt, nem nagyobb kényelemben, mint Julianus barát hat száz évvel korábban. És nagyon tudott örülni még annak is, hogy a taligát a Szibériában élő egyes népek tyelegának mondják. Naplója maga is olvasmányos, ha valaki belemélyed Ázsia, egykori anyaföldünk népeinek életvitelébe. A népszokások éppen annyira érdeklik őt, mint a legkisebb nép által beszélt nyelv rokonsága vagy hasonlósága a miénkkel.

A hasonlóságot kereste a székely tudós, meg is találva azt számtalan helyen, számos ázsiai, közkeleti népnél. Milyen érzelem toltulhatott benne, amikor megismerkedett keresztény tatárokkal, az ő nyelvükre is fordított más népekéből!

Elemző tanulmányban foglalkozott a hun, székely, magyar, besenyő, kun kérdés tisztázásával, ismét a rokonítás és a különbözős kutatásával. Miért kellett ezzel is foglalkoznia? Idézzük választát: „Azok közül, akik ezen kérdéssel nyelvészeti szempontból foglalkoztak, csaknem egyedül voltam, aki eme két iskola (a finnugor, illetve török eredet – C.Z.) tanát nyíltan mételytannak hirdettem, mert saját szememmel láttam és pedig sokszor befogott orral a budapesti Akadémia által portált mindkét fajú atyafiságot, s nyelvükkel is foglalkoztam, de foglalkoztam olyan nyelvekkel is, amelyekhez e két iskola mesterei és hívei nem is konyítanak.” Bálint Gábor semmilyen körülmények között nem mutatkozott udvarlékonynak a magyar Akadémia asztalánál, hiszen naponta tapasztalhatta hazájában, hogy a honfoglalás és a korabeli nyelv kutatása vagy semmit nem jelent, vagy pedig műveletlen műkedvelők végzik azt. Idézzem idevágó határozott kijelentését: „Nyelvismeret nélkül a honfoglalás adatait lemásolhatni (lehet – C.Z.), de összhanga hozni nem lehet”.

Szentkatolnai élete és életműve annyiban is példaértékű, hogy újabb adat azokból az időkből, amikor a nemzeti érdek egyszerűen hatalmi döntés miatt törvényen kívülre, sutba került a Bach-korszaktól Trianonon át a kommunista időkig, sok helyen máig is. A finn tudósok, ma és már régóta, megmosolyogják a megélhetési finnugráló magyarok törtetését a hibás rokonítás baráti ernyője alatt. Hagyatékát egy ideig a Sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium őrizte, majd a Székely Nemzeti Múzeum. Megtisztelő kötelességünk, hogy legalább részben s erőnkhez mérten tegyük helyére rangjához illőn e hagyatékot. Tudnunk kell, az emlékek mindig azokra tekintenek, akik elhanyagolják azokat.

Szentkatolnai Bálint Gábor Kézdivásárhelyen nyugszik, éppen száz esztendeje.

Konfirmandus találkozó Baróton

A Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) első alkalommal szervezte meg az idén megkonfirmáltak találkozóját. A november 16-án sorra kerülő rendezvénynek a Baróti Unitárius Egyházközség adott otthont.

Az Alsórákosról, Felsőrákosról, Sepsiszentgyörgyről, Ürmösről, Vargyasról és Barótról érkező ifjak a délelőtti ismerkedéssel, az unitarizmushoz kapcsolódó játékokkal töltötték. A foglalkozásokat az ODFIE képviselői vezették. Török István esperes a találkozó szükségyszerűségét hangsúlyozva arról beszélt, hogy milyen fontos a frissen konfirmált fiatalok számára további lehetőségeket nyújtani. „A konfirmálás után az egyház teljes jogú tagjaivá válnak, habár még kis-korúak, nem lehet őket semmire »kényszeríteni«. Cé-lunk megmutatni ifjainknak hogyan kapcsolódhat-nak be az egyházi tevékenységbe, mit ajánl nekik az ifjúsági egylet. Ezt egy folyamatként kell felfogni; hoz-zásegítjük őket ahhoz, hogy megtalálják önmagukat ebben a közegben.” Az egyházkör arra törekszik, hogy bizonyos rendezvényei számára évről évre állandó helyszínt biztosítson, így a Konfirmandus Találkozó-nak a jövőben a baróti egyházközség lesz a házigaz-dája.

A délután folyamán Andrási Benedek, a székely-keresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium aligaz-gatója, oktatási előadótanácsos tartott tájékoztatóval

Demeter Zoltán felvétele

egybekötött történelemórát az unitárius oktatási in-tézményekről az iskolaválasztás előtt állók számára.

A vasárnapi istentiszteleten, az ünnepi műsor rendjén a gyermekek szép szavakokkal és énekekkel idézték fel Dávid Ferenc, mártírhálált szenvedett első püspökünk emlékét. Ezután került sor az amerikai testvéregyházközséget (Summit, New Jersey) meglá-togató baróti csoport előadására és szeretetvendég-séggel egybekötött élménybeszámolójára, melynek alkalmával az óceánon túl eltöltött két hét hangula-tával, élményeivel ismertették a jelenlevőket.

BARDO CZ ANDREA

Kórustalálkozó a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkörben

*„Mindenik ember lelkében dal van
És saját lelkét hallja vissza minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
Az hallja mások énekét is szépnak.”*
(Babits Mihály)

Több éven át működött az egyetemes unitárius kórus-találkozó, de úgy tűnik, túlságosan nagy rendezvény volt, mert végül nem akadt olyan egyházközség, amely a találkozó folytatását felvállalta volna. Gazdag Géza ötlete, hogy a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör köri szinten folytassa a kórustalálkozókat, életre kelt, és íme: az idén a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda és az unitárius egyházközség volt a házigazdája – Sepsiszentgyörgy, Brassó és Nagyajta után – e nemes ese-ménynek, amely jelenleg egyedülálló egyetemes egy-házunkban.

Október 26-án körünk tíz egyházközségéből érkeztek a kórusok: a kökösi Harmónia Vegyes Kar (Jakab Csaba karnagy), a nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Daloskör (Péter Géza), az árkos Régeni Áron Dalárda

(Márk Attila), az ürmösi Unitárius Dalárda (Urák Já-nos), az olthévízi Vegyes Dalárda (Szilveszter Piroska), a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Vegyes Da-lárda (Karácsony Gabriella), a szentivánlaborfalvi da-lárda (Buzogány Csoma István), a felsőrákosi Unitári-us Vegyes Dalárda (Fábricz Emília) és a datki egyház-községi kórus (Kovács Éva). A vargyasi Dávid Ferenc Dalárda meghívottjaként érkezett erre a találkozóra a baróti Zathureczky Kórus (Aczél Tordai Zsuzsa).

A körüi találkozó évről évre nőtt a résztvevő kóru-sok száma. Így a régebbi dalárdák mellett szerepeltek az újabbak is: a kökösi, a datki, a szentivánlaborfalvi, melyek részben talán azért is jöttek létre, mert létezik egy körüi kórustalálkozó, amelyről nem akartak lema-radni.

A nyitó áhítatot Andorkó Ferenc helybéli lelkész tartotta a 33. zsoltár verseit véve bibliai alapgondola-tul: „Dicsérjétek az Urat cziterával; tízhúrú hárfával zengjétek néki. Énekeljétek néki új éneket, lantoljatok lel-kesen, harsogón.” „Legyen, Uram, a te kegyelmed raj-tunk, a miképpen bízunk te benned.” Ezután Török Ist-ván esperes köszöntője hangzott el, aki kiemelte, hogy ezen a napon nem csak a „részünket” vesszük ki, aho-gyan mindenből szoktuk, hanem teljes szívünk-ből di-

csérjük az Istent is. A mintegy 300 résztvevőt Erdő-B. Vilmos egyházköri felügyelőség gondnok és Ilkei Ferenc vargyasi polgármester is köszöntötte.

A köszöntőket a kórusok fellépése követte. Egyházi, hazafias és más kórusművek hangzottak el a jelenlevők nagy gyönyörűségére. Nem is tudom, hogy templomunk falai között hangzott-e még el egyszerre ennyi felemelő ének... Áldás volt jelen lenni. Köszönet a kórusoknak és karnagyaiknak a felemelő élményért. A zászlóhajtás ünnepi mozzanata tetőzte az éneklést.

A közös kórusmű, a 47. zsoltár előadását Varga Réka, a vargyasi dalárda karnagya vezényelte. Az emléklapok és a szalagok feltűzése a kórusok zászlóira, a magyar és a székely himnusz éneklése volt a záróakkordja a találkozó templomban zajló részének. Mindenki öröme az 5. Kórustalálkozó megszervezését elvállalta a felsőrákosi dalárda.

A templomi műsor után a kórusok felsorakoztak, és – Sütő Gábor gondnok kérésére – kibontott zászlók alatt menetelt vígan a sokaság a templomból a kultúr-otthonban tartandó közebédre.

Köszönettel tartozunk a rendezvény megvalósításáért a vargyasi dalárdának, valamint a támogatóknak: a Communitas Alapítványnak, a helybeli iskolának és polgármesteri hivatalnak, a baróti Olgi Fotónak és a magánszemélyeknek.

A körli kórustalálkozó alkalmával mindannyian megéltük a műsorfüzet hátsó lapjára felírt idézetet: „Zsoltárban, dalban benne dobog szívünk / Velünk lesz az Úr, ha együtt énekelünk.”

ANDORKÓ ROZÁLIA

Szépkorúak köszöntése

„Öleljük hát az öregséget szívünkre és szeressük: tele van gyönyörűséggel, ha élni tudunk vele.” (Seneca)

Szívmelengető ünnepségekre került sor októberben a Medgyesi Egyházközségben. Jöttek szép sorban. Először az idős Finta házaspár ünnepsége, akik házasságuk 50. évfordulóján újra megerősítették egymásnak hűségüküket. 25-én egyházközségünk idős tagjait köszöntöttük. Tettük ezt, hogy megmutassuk e reszkető kezű, értünk annyit tevő „matuzsálemeinknek”, hogy figyelünk rájuk, szükségesekek, s nem teherként tartjuk őket számon. Mindig jól jön tőlük egy tanács, de bizony a biztató szó is, amikor erőnk lankad. S ha látjuk apró, de annál fürgébb lépteiket, hát hogyne lobbanna fel bennünk is a tenni akarás lángja.

Megérdemlik, hogy érettük legalább egyszer egy évben összegyűljünk, figyeljük mint mesélnek, tanuljunk életfilozófiát. Túléléshez lopjunk tőlük erőt, s tanúsítsuk – ha eddig nem tettük volna –, ha ők itt képesek élni, s megőrizni gyökereiket, nekünk is kötelességünk ez.

Az ünnepség áhitattal kezdődött a templomban, majd Tota Erzsébet nőszövevényi tag és Márkos Hunor Elemér lelkész versfelolvasással ajándékozták meg az egybegyűlteket. Nem hiányozhatott egy kis zenei csemege sem, amelyet Iszlay László zenetanár orgonajátéka nyújtott, aki Bach-szonátákat adott elő. Végül minden időskorú személy ajándékba kapott egy szépen, ízlésesen kiállított emléklapot.

Mindezek után e tisztas társaság átvonult a Milennium Házba, ahol a finom süteményekkel telt asztalok köré telepedtek. Amint ilyen alkalmakkor lenni szokott, előkerült az istenek itala is, a finom bor, no persze a jó szilvapárlat sem hiányozhatott. Meg is pezsdült a hangulat olyannyira, hogy nótázásba is kezdtek koros testvéreink. S hogy mindez tetőzve legyen, a Gyöngyvirág táncsoport négy tagja vérpezsdítő bemutatót tartott színes repertoárjukból.

Jócskán estére hajlott az idő, amikor széledni kezdtek az ünneplők és ünnepeltek. Elnéztem a távozó vidám emberek arcát, ahogyan nem akart elülni a viccek, dalok hatása, s arra gondoltam, hogy lám-lám, igaz: öregember, nem vénember. Érdemes mindig rájuk fordítani egy kis időt. Isten áldja őket egészségben!

SZÁSZ-FÜLÖP GYÖRGY

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla Sepsiszentgyörgy	0742-512574
Katona Dénes Székelyudvarhely	0266-213100
Ferenczi Enikő Kolozsvár	0740-063767
Pavelka Attila Marosvásárhely	0746-234917

Úrasztali edények gondozása és tárolása

KOVÁCS MÁRIA

• A júniusi lapszámban az unitárius gyülekezetek gyűjteményeiben rejlő úrasztali edények jelentőségéről írtunk, arról, hogy klenódiumaink megismerése és megőrzése egyházunk feladata. Mindezt elődeink is fontosnak tartották, a klenódiumok tárolására vonatkozó határozatokról már a 19. század elejétől olvashatunk a vizitációs jegyzőkönyvek bejegyzéseiben. Az egyházi előjárók megkülönböztetett figyelmet szenteltek a kegytárgyaknak amellet, hogy leltárszerűen összeírták őket, tárolásukra, javíttatásukra vonatkozóan is határozatokat hoztak: kötelezővé tették, hogy a kegytárgyakat kettős zárú, jó ládába tárolják az illető egyházközségek, és ha ezt elmulasztanák, károsodás esetén a származott károkat a belső személyek kötelesek megfizetni. Ennek köszönhetően a 19. század első felében már minden egyházközség „két kulcsú, záros ládában” őrizte klenódiumait, a láda egyik kulcsa a papnál, a másik a gondnoknál állt.

Mindezek a határozatok tették lehetővé, hogy gyülekezeteink birtokában ilyen gazdag, 15–18. századi ón- és ötvöstárgyakból álló emlékanyag maradhatott fenn, azonban meg kell jegyeznünk, hogy sajnos nem minden esetben jó állapotban. A vizsgált emlékanyag egy része (elsősorban az ónedények) ma nincs használatban, így gyakran előfordul, hogy szekrény vagy láda mélyén, méltatlan körülmények között találjuk. Az alábbiakban az úrasztali edények károsodásairól, azok okáról szólnunk, arról, hogy milyen optimális tárolási körülményekkel előzhetjük meg a jelentős anyagi befektetést igénylő restaurálásokat.

Ón- és ötvöstárgyak károsodásai, karbantartása

Unitárius gyülekezeteink az évszázadok folyamán úrasztali felszereléseként számos történeti értékű ónedényt és ötvöstárgyat gyűjtöttek össze. Mivel az egyház nem írta elő a nemesfém-ből készült úrasztali edények kizárólagosságát, az egyházközségek tulajdonában a legváltozatosabb anyagú edényekkel találkozunk. A készletek legértékesebb darabjait a nemesfém-ből, aranyozott vagy részben aranyozott ezüsből készült kelyhek, serlegek, poharak, kannák, tányérok alkotják. A szerényebb anyagi körülményekkel bíró gyülekezetekben a nemesfém tárgyak mintájára vörös- és sárgaréz edényeket készíttettek, amelyeket aranyoztak vagy ezüst bevonattal láttak el. A nemesfém-ből készült tárgyakat leggyakrabban ónedényekkel egészítették ki. Az ötvöstárgyak károsodásai között említjük a különböző bevonatok (arany, ezüst) lepergését, felhólyagosodását, melynek okát a helyte-

len tisztításban és tárolásban kell keresnünk. A háztartási tisztító- és súrlószeres használata a vékony rétegbe felvitt bevonatok részleges vagy teljes pusztulásához vezet, ugyanakkor az alapanyagot is jelentősen károsítja. Ennek elkerülése végett a tányérok, talak száraz tisztítása ajánlott, a borral kapcsolatba kerülő edényekből (kehely, pohár, serleg, kanna) tiszta vízzel távolítsuk el a savas anyagot, majd puha pamutvászonnal töröljük szárazra. A tárgyak rendszeres portalanításával, száraz takarításával megelőzhetjük az anyagok korrózióját.

A bevonatokra, a fémtárgyakon alkalmazott díszítőanyagokra (zománc, nielló) negatívan hat a hőmérsékletingadozás. A hőmérséklet emelkedésekor a fémtárgyak kitágulnak, lehűléskor térfogatuk ismét csökken. Az alapanyag és a díszítő réteg hőtágulása nem azonos, ezért a külső réteg megrepedezik, lepattogzik.

A bonyolult szerkezeti felépítésű úrasztali edények közé tartoznak a serlegek, kelyhek, kannák, amelyek részelemeit az ötvösök külön-külön készítették el. A serlegek és kelyhek esetében a kuppa aljára illesztett fémrúdra fűzték fel az alkotóelemeket, így a szárrészt, a náduszt és talpat, melyeket a talp alsó részén elhelyezett csavar tartott össze. A kannák készítésének záró művelete volt a kannatest, fül, fedél, fedélgomb és billentő egymáshoz illesztése. A károsodások elsősorban a rögzítési helyeknél, csatlakozási pontoknál jelentkeznek, melyek a helytelen tárolás miatt alakulnak ki. Az ütések, erős mechanikai hatások (egymásra helyezett tárgyak) következtében a kannák füle, billentője, fedélgombja gyakran letörik, a serlegek, kelyhek vékony ezüstlemez-ből készült szárrésze, talpa megreped. **A javításokat minden esetben szakemberre bízunk!** Az alkotóelemek rossz illesztése miatt a tárgy aránytalanná válik, ez esztétikailag károsítja az ötvösművet vagy ónedényt.

A helytelen tárolás okozza a tárgyak alaki deformációját, az anyagihiányt. Az igényes kivitelű öntött díszítőelemek (áttört kuppakosár, a későgótikus kelyhekre jellemző áttört szár vagy a talp illesztett frízei) a rossz tárolási körülmények miatt hiányossá válnak, a tányérok, paténák esetében a perem leválik. A tárgyakon megjelenő korábbi repedések javításának hiánya nagyméretű anyagihiányhoz vezet. Az ezüst-, réz-ötvözetekhez viszonyítva az ón sokkal puhább, ebből adódóan könnyen deformálódik, törik. Az úrvacsorai szertartásban funkciójukat veszített ónedények tárolása nagyobb odafigyelést igényel még akkor is, ha az anyag értéke a nemesfémeké mögött marad, ugyanis szellemi értékük annál fokozottabb.

Az ónedények legveszélyesebb és sajnos gyakran jelentkező károsodása az úgynevezett ónpestis. En-

nek oka elsősorban a tárgyak huzamosabb ideig 13 C-fok alatti tárolása, aminek következtében az ón kristályszerkezeti változást szenved, a fémes fehér ón szürke porrá esik szét. Ha ilyen tárgy egészséges óntárgy közelébe kerül, annak kristályrendszeri átalakítását is elindíthatja, ezért a fertőzött darabokat mindenképp különítsük el. Az ónpestis rendszerint kisebb-nagyobb sötétszürke foltok, majd laza porral töltött hólyagszerű dudorok formájában jelenik meg a tárgyakon.

A magas páratartalom a fémtárgyak korróziójához vezet, ez különösen veszélyes az úrasztali edények esetében, ahol több fém (ezüst, aranyozott réz, ón) gyakran egymással szorosan érintkezve fordul elő. Ilyenkor a fémek határfelületén indul meg először a korrózió, és a kevésbé nemes fém megy korábban tönkre.

Az úrasztali edényeken észlelhető károsodások között egyik leggyakoribb az eredetitől eltérő, nem megfelelő anyagokkal és technikával történt szakszerűtlen javítások. A helyi kisiparosra bízott javítások során a tárgyak gyakran visszafordíthatatlan károsodásokat szenvednek, ugyanis a cinezéssel vagy más, az alapanyagtól eltérő anyaggal történő szegecselés, kiegészítéssel helyileg megváltozik az ötvözet összetétele, s így a tárgy pusztulásának veszélyét hordozza magában. A szakszerűtlen beavatkozások következtében felirataik, díszítésük is jelentősen károsodik, olykor értelmezhetetlenné válik.

A fentiek alapján elmondható, hogy az úrasztali edények károsodásának jelentős része a helytelen kezelés és tárolás miatt alakul ki. A tárgyak állagmegővése érdekében fordítsunk nagyobb gondot tárolásukra.

Úrasztali edények optimális tárolási körülményei

A fémtárgyak tárolásánál legfontosabb az egyenletes, lehetőleg száraz klíma biztosítása, a 15–25 C-fok közötti hőmérséklet. A helyiség relatív páratartalma ne haladja meg a 40 %-ot. A történeti értékű ónedények és ötvösművek biztonságos tárolása a gyűlekezetek feladata, értékeinket lehetőség szerint páncélszekrényben vagy zárható ládában őrizzük, semmiképp ne a templomokban. Lehetőség szerint a tárgyakat ne helyezzük egymásra, figyeljünk arra, hogy a fémek ne érjenek egymáshoz, ezért ajánlott egyenként vászonzsákocskában tárolni őket.

Az óntárgyagnál különös tekintettel kell lenni a mechanikai sérülések elkerülésére és a megfelelő hőmérsékletre, ellenkező esetben biztos az ónpestis megjelenése. Ónpestis esetén a fertőzött darabokat különítsük el. A használaton kívüli tárgyak állagmegővése érdekében folyamatos ellenőrzés szükséges.

A helytelen...

Ha valamilyen hibásodást észlelünk, minden esetben kérjük ki a szakemberek véleményét, sem magunk ne próbáljuk a hibát kijavítani, sem hozzá nem értő szakemberre ne bízunk (így pl. helyi esztergályosra vagy kisiparosra), mert visszafordíthatatlan károsodásokat okozhatunk tárgyainkon.

A károsodott úrasztali edények helyreállításával, szükség esetén karbantartásuk kérdésével minden esetben forduljunk fémrestaurátor vagy művészettörténész szakemberhez.

...és a helyes tárolás: rekeszes ládában, védett helyen vagy vászonzsákban. A szerző felvételei

SZERETETSZOLGÁLAT

Pályázati felhívás unitárius egyházközségeknek, nőszövetségeknek és ifjúsági egyleteknek

• A Gondviselés Segélyszervezet Elnöksége pályázatot hirdet a magyar unitárius egyházközségek 2014. március 1. és 2014. december 31. közötti **szeretetszolgálati, segélyezési és szociális jellegű tevékenységének** támogatására.

Korábban meghatározott szakterületeken hirdettünk pályázatot, azonban az elmúlt két évben a választható tevékenységi területeket nem korlátoztuk. Így a pályázatok tárgya szabadon választható a különböző szeretetszolgálati, segélyezési és szociális tevékenységek közül, ami remélhetőleg növeli az érdeklődést az egyházközségek – valamint azok nőszövetségei és ifjúsági egyletei – részéről.

Olyan programok terveit várjuk, amelyek a gyülekezetek rászoruló tagjainak egyházközségi szinten kínálnak részleges megoldást szociális szükségük enyhítésére. Alapvető elvárásunk, hogy a programtervek valósághűek, megvalósíthatóak és hatékonyak legyenek.

A lehetséges pályázók körét minden esetben – erdélyi és magyarországi – unitárius egyházközségek, valamint egyháztársadalmi szervezetek képezik. Egy pályázótól egyetlen pályázatot fogadunk el, amely több pályázati programtervet (vagyis többféle tevékenységet) is magában foglalhat. (Indokolt esetben lehetséges több egyházközség vagy egyháztársadalmi szervezetek fiókjainak közös pályázása, és természetesen az egyházkörök is pályázhatnak.)

Értékeljük, ha **meglévő programok** (például élelmiszer- és tűzifa-segélyek, tanszerek, fogyatékkal élők segítése, idősök közösségi programjai) **folytatásához** kérvényezik a segélyszervezeti támogatást, ugyanakkor **újszerű és előzménytelen tevékenységek** indítását is szorgalmazzuk (például rendszeres foglalkozások szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására). A pályázatok elbírálásánál előnyben részesülnek azok a tervek, amelyek segítő hatása hosszabb távú, illetve a támogatottak helyzetét nem egyszeri alkalommal, hanem folyamatosan segítik. Egyszeri jellegű például a tűzifa-vásárlási segély, míg hosszabb távú, akár egy egész életre szóló segítség, ha ingyenes szem- vagy fogorvosi vizsgálatot szervezünk szegény családok gyermekeinek, és ha szükséges, kifizetjük a szemüveg árát. Más példa: érdemes tanácsadással és anyagilag is elősegíteni a gazdasági önellátás esélyének növelését (pl. zöldség- és gyümölcsstermesztés kezdeményezésével).

Nem tartoznak a támogatható tevékenységek közé a diák-ösztöndíjprogramok, továbbá az egyházközségek és egyháztársadalmi szervezetek olyan tevékenységei, amelyek nem szeretetszolgálati, segélyezési vagy szociális jellegűek (pl. vasárnapi iskolák, épületjavítási munkálatok, rendszeres vagy alkalmi nőszövetségi, illetve ifjúsági egyleti összejövetelek, kirándulások, falutalálkozók, kiadványok stb.).

Első körben a pályázati programok és költségtervek bemutatását várjuk egységes **pályázati űrlap alapján**, amely letölthető a www.gondviseles.org című honlapunkról, ugyanakkor elektronikus levélben is igényelhető az unit.gondviseles@gmail.com címre küldött kéréssel.

Segélyszervezetünk munkatársai a pályázatok beérkezését követően kapcsolatba lépnek a támogatandó pályázati programok felelőseivel, hogy közösen pontosítsák a kivitelezés körülményeit.

A kedvezően elbírált pályázatok esetében a Gondviselés Segélyszervezet legfeljebb 80%-os arányban vállalja a költségek fedezését, ugyanakkor a helyi igények és emberi lehetőségeink függvényében szakmai segítséget is igyekezünk biztosítani a tevékenységek eredményes megszervezéséhez. Meggyőződésünk, hogy sikeres együttműködésünk zálogát a kölcsönös felelősségvállalás képezi – anyagi és szervezési vonatkozásban egyaránt.

A pályázati kiírással kapcsolatos kérdéseket elsősorban elektronikus postai úton várjuk az unit.gondviseles@gmail.com címen; szükség esetén (pl. világhálózási lehetőség hiányában vagy a felmerült kérdések összetett és bonyolult jellege miatt) a 0721-924830-as telefonszámon is rendelkezésükre állunk.

A pályázatok elküldését elsősorban elektronikus formában várjuk az unit.gondviseles@gmail.com postafiókcímre; műszaki akadály esetén a pályázat **papír alapon** is elküldhető az alábbi címek egyike:

– Gondviselés Segélyszervezet – Kolozsvár (románul: Cluj-Napoca), 1989. december 21. sugárút 9., isz.: 400105, Kolozs megye (románul: județul Cluj); illetve:

– Gondviselés Segélyszervezet – Budapest, Alkotmány utca 12. szám, isz.: 1055.

A hiánytalanul kitöltött **pályázati űrlapok beérkezési határideje: 2014. február 3. (hétfő).**

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET ELNÖKSÉGE

NŐK VILÁGA

12 év az UNOSZ szolgálatában

Több mint egy évtizedet vezette az unitárius nők országos szervezetét. A nőszövetség iránti elkötelezettségét a családból hozta magával, magánéletét alárendelte a vállalt munkának, „visszavonulása” után a szervezet titkáráként működik tovább. Asztalos Klárával, volt UNOSZ-elnökkel, jelenlegi titkárral Márkó László médiareferens beszélget.

• **Kérem, pár mondatban összegezze az UNOSZ elnökként eltöltött éveket! Mit tekint legnagyobb sikerének?**

Az UNOSZ elnökként eltöltött 12 év elejétől mindvégig nagy kihívást és felelősségviselést jelentett számomra. 2001-ben megválasztottak, elvállaltam, beugrottam a „mélyvízbe” és onnan kezdve állandóan „úszni” kellett, fenntartani és vezetni a nőszövetséget.

Tudtam, hogy nem vagyok született vezető, de azt is tudtam, hogy az ember sokat fejlődhet, ha akar, ha célja van, ha helyzetbe hozzák, képes önmagából rejtett képességeket felszínre hozni. Az egyház, a nőszövetség iránti elkötelezettség példáját magammal hoztam a családból, és kötelességemnek éreztem folytatni azt. Fontosnak tartottam a folyamatos rendszeres munkát, az előre gondolkodást és tervezést, jegyzetelést, a jó időbeosztást. A magánéletemet alárendeltem a nőszövetségi munkámnak.

Az eltelt 12 évben nagyon sok szép élményben volt részem. Kiemelném az évi köri nőszövetségi találkozókat, az UNOSZ-konferenciákat, a 100 éves emlékünnepeket és a marosvásárhelyi világta-lálkozót. Ezeken az alkalmakon megtapasztaltam, hogy a nőszövetség élő, lüktető szíve, lelke az egyháznak. Sok odaadó, elkötelezett asszonyt ismertem meg, kapcsolatok alakultak ki közöttünk, amelyekre jó érzéssel fogok mindig visszagondolni. Legnagyobb sikernek azt tartom, hogy a legtöbb egyházközségben működik nőszövetség, olyan kisközségek formálódtak, amelyek tevékenyen jelen vannak egyházi életünkben minden szinten.

• **Mi változott a nők életében és egyházhoz való hozzáállásukban az elmúlt 12 év alatt?**

Az utóbbi évtizedekben felnőtt egy újabb generáció, új lehetőségekkel, nyitottabb térben, de nagyobb elvárásokkal. A nők, a nőszövetségi

tagok körében egyre határozottabban érezhető, hogy felgyorsult az életritmus. Az asszonyoknak helyt kell állniuk a munkahelyen, a családban, állandóan képezniük kell magukat, hétvégi tanfolyamokon vesznek részt. Ez megmutatkozott a választmányi gyűléseken való részvételen is. Az egyházhoz való hozzáállás terén vannak hézagok. A mai 50–60 évesek jó része annak idején nem részesült vallásos nevelésben, nem érzi otthon magát az egyházi életben, legfennebb passzív résztvevő. Ezzel szemben a fiatalabbak, akik 1989 után váltak felnőttekké, már természetesebbnek veszik a közösségi életben való aktív részvételt, viszont az élet számukra nagyon változatos tevékenységi lehetőségeket kínál sok más területen is.

• **Mennyire sikerült megszólítani a fiatal nőket?**

Felgyorsult világunkban a generációk közötti különbségek is megnöttek. Nem lehet összehasonlítani a mai fiatalok életkörülményeit a mai 60–70 évesekével. Ebből adódik, hogy a fiatalabb asszonyok nem szívesen járnak az idősokkal közös összejövetelekre. Őket más témák érdeklik, nincs közös mondanivalójuk. Ezért jobb, ha külön csoportokat alkotnak. Erre vannak próbálkozások, de a sok elfoglaltság miatt ritkábban tudnak összejönni. A nőszövetségek java része idős asszonyokból áll. Ők alkotják azt a magot, amelynek tagjai egymással szót értenek, szívesen vannak együtt, ismerik és számon tartják egymást, hasonlóak az elvárásaik. Főként a magukra maradt nyugdíjas korúaknak nyújt társaságot, közös programokat a helyi nőszövetség. A fiatalabb asszonyok között meg kell említenem a fiatal lelkészfeleléseket, akik, bár jó részük munkába jár vagy tanul, vagy kisgyermekét neveli, mégis igyekeznek jelen lenni a nőszövetségekben. Egyesek vezető szerepet vállalnak, mások csupán részt vesznek, de mindenképpen elvárható és példamutató a jelenlétük. Az UNOSZ választmányában is vannak többen, és egyre bátrabban hallatják hangjukat. Ők hoznak új szemléletet a nőszövetségek életébe.

• **Hogyan látja a nők helyzetét az egyházközségi, köri és egyetemes egyházi vezetésben?**

Egyházunkban a nőknek lelkészi illetve világi tisztségviselőként van lehetőségük részt venni az egyházi vezetésben. Lelkészi téren a nők hozzáférése az egyházi ve-

zetéshez az tette lehetővé, hogy ők is elvégezhetik a teológiát. Egyre többen élnek is ezzel a lehetőséggel. A világiak mint keblitanácsosok, különböző bizottságok tagjai, gondnokok, felügyelőgondnokok vagy főgondnok vehetnek részt a vezetésben. Ezen a téren a Szervezeti és Működési Szabályzat nem tesz különbséget a nemek között. A gyakorlatban azonban más tényezők is befolyásolják az adott lehetőségek kihasználását, mint pl. a hagyományaink, a különböző szerepek összeegyeztetése.

A nők előrehaladását az egyházi ranglistán akadályozhatja az egyházban helyenként jelen levő, a múltból hozott férfiközpontú egyház képe vagy igénye. Közismert, hogy a nőknek duplán kell teljesíteniük ugyanazon elismerésért. Ez a felfogás – hiszem – lassan-lassan idővel oldódni fog. De van egy másik gyakorlati tényező, amelyre

sokkal nehezebb megoldást találni, ez a nők sokoldalú szerepvállalása és a szerepek összeegyeztetése. Nem elégséges a vezetői szerep vállalásához az ambíció, a rátermettség, a jó képességek. Aki időigényes vezetői munkát vállal, annak jó családi háttérrel kell rendelkeznie. Ezt jelenti olyan megértő, áldozatvállaló férj, szülők, nagyszülők, rokonok jelenléte, akik helyettesítik az elfoglalt feleséget, háziasszonyt, édesanyát. Az asszony számára így is nagy áldozat a pótolhatatlan időt megvonni a családi együttléttől. Szerintem ez a legnagyobb akadály annak, hogy a nők akár lelkész, akár világi vonalon nagyobb részt vehessenek az egyházi vezetésben. Minél magasabb szintű vezetésről van szó, annál nagyobb súlya van ennek a kérdésnek.

Mindemellett az unitárius nők, ha nem is mindenütt, de jelen van-

nak szép számban nem csak a nőszövetségekben, hanem mint keblitanácsosok, gondnokok aktív szerepet vállalnak, sőt az esperesszanyunk is jól megállta a helyét a férfivezetők között. Az út nyitva áll mindazon nők számára, akik elhivatást éreznek magukban, ragaszkodnak egyházunkhoz és a gyakorlatban össze tudják egyeztetni sokrétű mindennapi szerepeiket.

• Mik a tervei az elkövetkezőkben?

Mint az UNOSZ titkára továbbra is tagja vagyok a választmányának, és szeretnék aktívan részt venni a munkában, támogatni az új elnökünket tervei megvalósításában. A felszabadult időmben szeretnék több időt tölteni a családtagjaimmal, segíteni ott, ahol szükség van rám, utazni, olvasni, rendezvényekre járni, kapcsolataimat ápolni.

Az UNOSZ és az ICUUW felhívása

A felhívásban szereplő két unitárius nőszervezet vezetői egy hétvégi alapképzést szerveznek.

A képzés célja: olyan alapvető képességek, készségek, tudás és jártasságok fejlesztése melyek ismeretében aktívabban bekapcsolódhatnak közösségi életük megszervezésébe, fejlesztésébe és irányításába.

Időpont: 2014. február 28.–március 2.

Helyszín: Bod Péter Tanulmányi Központ, Marosvásárhely.

Célcsoport: 25–60 év közötti unitárius nők.

Programtervezet:

Péntek: délután 18 órától ismerkedő, csapatépítő tréning.

Szombat: előadások és interaktív csoportfoglalkozások önfejlesztés, karrierfejlesztés, sikeres élet, közösségi pénzek kezelése, háztartási költségvetés, konfliktus-

kezelés a közösségben, szükségben lévők segítése, a jó pályázatírás kulcsa.

Vasárnap: a hit szerepe a személyes útkeresésben és a döntéshozatalban, összefoglaló, kiértékelés, részvételi oklevelek átadása.

Előadók:

dr. Nagy Ágnes egyetemi docens, a BBTE Közgazdaság- és Gazdaságtudományi Karának, valamint a Román Nemzeti Bank Igazgatótanácsának tagja;

dr. Szabó Árpád, a Sapientia-EMTE Gazdasági és Humántudományi Karának, valamint a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Színháztudományi Karának tanára;

drd. Ferenczi Enikő kórházlelkész, mentálhigiénés szakember;

Andrási Erika, pályázati tanácsadó és közösségfejlesztési szakember.

Részvételi szándékát jelezze a gsgvezetokepzes@gmail.com elektronikus postai címen.

Olvasóink figyelmébe!

A Nők Világa 2014-ben is négy alkalommal jelenik meg: húsvétra, nyáron, ősszel, valamint karácsonyra.

Előfizetés egy évre a négy lapszámra (postaköltséggel együtt): 15 lej. Szabadárusításban egy példány ára (postaköltség nélkül): 2,5 lej.

Előfizetni a körüli nőszövetségi elnökök vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyes úton Asztalos Klára

UNOSZ-titkáránál is.

Előfizetési határidő: 2014. február 28.

Villámposta:

klariasz@yahoo.com

Telefon: 0740-685087

Ha szeretné a Nők Világát idejében megkapni, kérjük, fizessen elő!

IFJÚSÁGI OLDAL

Lendületben az egyetemisták közössége

Leggyakrabban csak sejteni tudjuk, hogy a ma ifjúságának mire van szüksége. Ez a kérdés talán még hangsúlyosabb az egyetemisták esetében. Azokra gondolok, akik az otthoni, megszokott biztonságból felkerülnek a nagyvárosba. Azokra, akiknek folyton el szeretnének adni valamit, vagy akiket folyton meg szeretnének győzni valamiről. Azokra, akiknek elégük van a „bezzeg, ezek a mai fiatalok...” kezdetű mondatokból. Azokra, akiknek nagyon gyakran azzal kell szembesülniük, hogy hiába gürcölnek hosszú éjszakákon át vaskos könyvek fölött, mert nem mindig az érvényesül, aki sokat dolgozik. Aztán azokra, akiknek a Város ezen gondokra megoldást kínál... véget nem érő szórakozási helyekkel, lehetőségekkel, ahol végre nem kell gondolkodni, tanulni, dolgozni, megküzdeni az érvényesülésért.

Mire is van hát szüksége ebben az összevisszaságban az egyetemistának?

A Kolozsvári Unitárius Egyetemisták Közössége (továbbiakban KUEK) évek óta erre a kérdésre keresi a választ, és tevékenységi körében megoldás, válasz kíván lenni. Egy olyan közösség, ahol a fiatal nem idegenek, hanem ismerősei között lehet, ahol töltekezhet, fejlődhet, ahol jól érezheti magát, de kicsit más-ként, mint máshol. Otthonosan.

Évindító hagyományos rendezvénye az Egyetemista találkozó, amire az idén október 18–20. között Tordatúron került sor. A hangot Vátny Zsolt, a Kolozsvári Állami Magyar Színház színészének ismerkedős, színházi játéka adták meg. Másnap Gergely Edó a mélyrelaxáció fogalmát és gyakorlatát hozta közelebb a résztvevőkhöz, majd Popa Ilike tartott előadást az illetan fiatalokat is érintő kérdéseiről. Az együtt-

létet általános műveltségi vetélkedő, szabadtéri játékok, gitárest, tábortűz, fiúknak íjászat, lányoknak kézműves tevékenység tette teljessé. A rendezvényt vasárnap Tófalvi Tamás, ifjúsági lelkész istentisztelete zárta.

A KUEK ezzel a rendezvénnyel nyitotta meg heti, rendszeres tevékenységét. Minden csütörtökön egyetemista körrel várja az érdeklődőket, aminek tartalma hétről hétre változó. Ebben a félévben programkínálatába tartozott egy bevezető a biblídráma világába, játékest, rövid útmutató egy sikeres élethez, gitárest, illetve következik az adventi koszorúk készítése, a közös ajándékozás idegeneknek Kolozsvár utcáin, illetve az élménykiállítás, ami a félévet zárja. Ezenkívül havonta egyszer ellátogatunk a Gondviselés Egyesület fogyatékkal élő fiataljaihoz.

Reményeink szerint ebben az évben is sokan meghallják majd a KUEK hívó hangját, és igennel válaszolnak a jóra való kísértésre.

Az egyetemista találkozót, illetve a tevékenységeket a Magyar Unitárius Egyház, a Nemzeti Együttműködési Alap és a Communitas Alapítvány támogatta.

FÜLÖP JÚLIA

A „Dávid Ferenc a tordai országgyűlésen” rajzpályázat eredményei

Előkészítő – 1–2. osztály:

- I. Gáspár Áron, Székelykeresztúr, II. osztály
- II. Elekes Edina, Székelyderzs, II. osztály
- III. Fórika Nóra Nikolett, Székelyudvarhely, I. osztály

3–4. osztály:

- I. Deé Róbert, Kolozsvár, IV. osztály
- II. Kötő Nóra, Kolozsvár, III. osztály
- III. Domokos Anna Orsolya, Kolozsvár, IV. osztály
- III. Király Alpár Csaba, Torockó, IV. osztály
- Különdíj:
Antal Henrietta, Székelykeresztúr, IV. osztály
- Bálint Árpád, Torda, IV. osztály

Dávid Márk, Székelykeresztúr, III. osztály
Rázmán Orsolya, Kolozsvár, IV. osztály

5–6. osztály:

- I. Nyitrai Orsolya, Torockó, VI. osztály
- II. Rus Bernadette, Kolozsvár, V. osztály
- III. Simó Kamilla, Székelykeresztúr, V. osztály
- III. Palló Kolcsa Karda, Sepsiszentgyörgy, VI. osztály
- Különdíj: Józsa Eszter, Torda, VI. osztály
- Fazakas Lehel, Sepsiszentgyörgy, VI. osztály

7–8. osztály:

- I. Szombatfalvi Tünde Alida, Kissolymos, VII. osztály
- II. Józsa Boglárka, Torda, VIII. osztály
- III. Erdős Tamás, Recsenyéd, VII. osztály
- Különdíj: Kolozsvári Anikó, Medgyes, VII. osztály

Gondúzó színjátszás Vásárhelyen

A Marosvásárhelyi Dávid Ferenci Ifjúsági Egylet (MaDFIE) az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) által szervezett Színjátszó találkozó óta nem hagyta abba a színdarabpróbákat, ugyanis beneveztek a marosvásárhelyiek Színjátszó Vetélkedőjére, ahol lehetőségük volt saját városukban is megmutatni tehetségüket.

Az MMIKE által szervezett találkozón, melyen közel kétszázan vettek részt, összesen 6 csapat lépett fel. A rendezvény célja az volt, hogy a Marosvásárhelyről és környékéről érkező fiatalok találkozhassanak, együtt dicsérhessék az Úr nevét színdarabok előadásával.

A MaDFIE színjátszó-csoportja az ODFIE által szervezett Színjátszó találkozó miatt jött létre. Nehezen alakult meg a csapat, ugyanis sokan vállalkoztak arra, hogy fellépjenek a színpadon, de próbákra nem igazán tudtak jönni. Végül azok az emberek maradtak, akik éjjel 2 órakor is, reggel korán is, életerővel, megállás nélkül dolgoztak, bátran kiálltak a színpadra, és aktívan részt vettek a próbákban, ha azok nem is voltak mindig zökkenőmentesek. Ezek az emberek oszlopos tagjai az egyletnek, és sosem felejtették el, hogy ők gondot űzni szeretnének az előadásukkal. Nem csoda hát, hogy a csapat a „Gondúzók” nevet kapta. Ezt a nevet azért választották, mert szereplői a színjátszással próbálják meg elűzni saját gondolataikat, valamint az előadás során elfeledtetni a nézőkkel a mindennapok gondos-bajos perceit.

A darab saját szerzemény (szerzői: Darkó Réka Katalin, Szabó Henrietta, Csibi Kriszta és Szőcs Boróka), címe *Gyerekröhej*. 13 szereplő játssza a darabot, plusz kettő, aki a technikai dolgokban segít, így összesen 15 ember alkotja a Gondúzók csapatát: Csibi Kriszta, Csongvaj Péter, Darkó Réka Katalin, Kondert Mátyás, Kovásznai András, Kecskés Péter, Lőrinczi Levente, Mátyus Zsolt, Nagy Norbert, Páll Edina Dorottya, Sólyom Botond, Szabó Henrietta, Szőcs Boróka, Tar Ingrid, Török Hunor.

A darab által a mindennapok igaz csodáira akarják felhívni az emberek figyelmét, arra, hogy „Azt kell

csinálnod, amihez kedved és tehetséged van! Ott ahol vagy és pontosan akkor, amikor eljön a »most kell megtennem« érzése. És ha boldog vagy, élsz is! Életed célja az, amit annak hiszel. De vigyázz, jól kell válassz ahhoz, hogy igazán higgy saját magadnak. Mindany-

Csoportkép a Színjátszó találkozón begyűjtött díjakkal

nyian csak egyszer élünk, egyetlen életünk van.” Ugyanezt hiszik ők is. Céljuk az, hogy azt tegyék, amihez kedvük van, hogy játszhasanak a színpadon, éppen ezért boldogok. És ez a boldogság elűzi a gondokat, így alkotnak egy sikeres csapatot.

Ahogy minden csapatban, itt sem megy minden zökkenőmentesen, folyton akadályokba ütköznek, de tudják, hogy: „A kihívások azért vannak, hogy tanítsanak nekünk valamit, erősebbé tegyenek, és megint gassanak azzal kapcsolatos hiedelmeket, hogy mit vagyunk képesek legyőzni és mit nem. Amikor megértjük, milyen célt szolgál az előttünk álló akadály, feltáru előttünk az igazság: akadályok nem léteznek számunkra.”

Sok mindent köszönhet a csapat Kovács Levente színházi rendezőnek, művészeti tanácsadójuknak és a marosvásárhelyi unitárius egyházközsegeknek, aki, illetve amelyek szellemiekben és anyagiakban támogatták a csapatot. A nyári színjátszó találkozó után sem hagyták abba a próbákat, ugyanis több helyre kaptak meghívást, hogy egy kis fiatalos hangulatot lopjanak mások életébe, és elűzzék a gondokat azokból.

Felemelő érzés volt végre otthon is előadni a darabot, bemutatni a saját, egyletes világunkat a barátoknak, szülőknek, ismerősöknek, a város lakóinak. Van az egésznek egy megfoghatatlan különlegessége, amikor otthon játszhat valaki, azoknak, akik igazán közel állnak hozzá, amikor a saját közösségének üzheti a gondjait és teheti könnyebbé a mindennapjait. Reméljük, sok alkalom adódik még otthon, közösen játszani, egy nekünk való, szebb álmot álmodni. Együtt.

SZŐCS BORÓKA

Vári Domokos

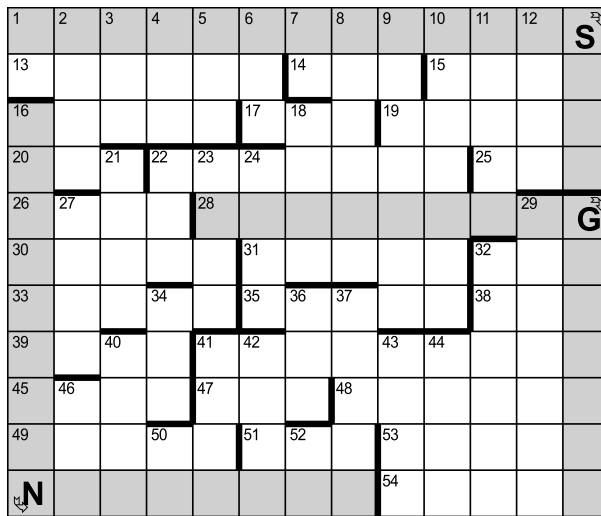
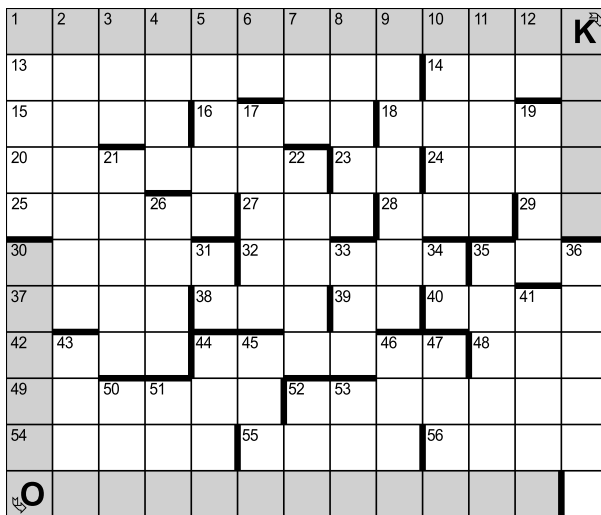
Havi rejtvényünkben Vári Domokos (1886–1955) unitárius lelkész *Természet imája tanítson imára* című versének öt sora található.

Vízszintes: 1. Az idézet első sora. 13. Csavargató. 14. Fasor. 15. Őszi eső jelzője. 16. ... Pugacsova, orosz énekesnő. 18. Kozmetikai szer. 20. Szellős. 23. Paripa. 24. Forduló versenyen. 25. Kerülő. 27. Latin út. 28. Lábbal illet. 29. Szív közepe! 30. Legfőbb parancsnok. 32. Ebben az időben. 35. Szemcsés anyag. 37. Csúcs. 38. ... Éva, magyar színésznő. 39. Valamint. 40. Csodás történet. 42. Vajda János műzsája. 44. Uráli nép. 47. Ollós állat. 48. ... királya, Ibert operája. 49. Franciaországi település (YVETOT). 51. Szobába vadul beállító. 54. Idegen női név. 55. Száraz növényi szár. 56. Meleg évszak.

Függőleges: 1. Vállkendő. 2. Hangszeres együttes. 3. Hordómérték. 4. Kiválasztó szerv. 5. Francia csillagász volt. 6. Kilogramm. 7. Ébred. 8. Ritka női név. 9. Van ilyen hordó is. 10. Csendes-óceáni szigetállam. 11. Elrejt. 12. Milliliter. 17. Ágyú. 19. Olasz férfinév. 21. Nagy erdő. 22. Csúszós. 26. Üres beszéd. **30. Az idézet második sora.** 31. Sir. 33. Az ég színe. 34. Termőréz! 35. Könnyű hamu. 36. Csúcseredmény. 41. Az ördög. 43. Labdát kapu elé rúg. 44. Német város. 45. Élősködő állatka. 46. Vajféle. 47. Hibát csinál. 50. Elgondolás. 51. Ötórai ital. 52. Bozont első fele! 53. Becézett Erika.

Vízszintes: 1. Az idézet harmadik sora. 13. Szindarabot bemutató. 14. Szántó eszköz. 15. Rák és ..., Benedek Elek meséje. 16. Van ilyen motor is. 17. Hordómérték. 19. ... vág, elfelez. 20. Nehéz, mint ... (szó-lás). 22. Több eggyel, mint 5999! 25. Angol olaj. 26. Virágtartó edény. **28. Az idézet ötödik sora.** 30. Azon a másik helyen. 31. Kerti növény. 32. Kelme más-salhangzói. 33. Füstölt disznócomb. 35. Pápaszemes kígyó. 38. Becézett Ilona. 39. Délutáni buli. 41. Csillag név. 45. Görög betű. 47. Mauna ..., vulkán. 48. Feladja funkcióját. 49. Bolti dolgozó. 51. Kelmét készít. 53. ... Annamária, színésznő. 54. ... John, énekes-zenész.

Függőleges: 1. Hélium vegyjele. 2. Falusias női név. 3. Habos ital. 4. Lócsemege. 5. Japán régi fővárosa. 6. Nemesítetlen szőlő. 7. Skálahang. 8. Következmény. 9. Pofot ad (argóban). 10. Kettős földrész. 11. Merész. 12. Alkonyati. **16. Az idézet negyedik sora.** 18. Ruhatisztító eszköz. 21. Oxigén. módosulat. 22. Fél tucat. 23. Szájfekély. 24. Török nyelvű nép volt. 27. Komeniusz ... János, lengyel pedagógus volt (magyaros neve). 29. Nem változó. 32. Kirohan. 34. Kelet-ázsiai földsoroz. 36. Arra a helyre. 37. Bent, valaminek a belsejében. 40. Az AEÁ tagállama. 41. Hordó féle. 42. Be fog következni. 43. ... György, hazai író, riporter volt. 44. Szerves gyök. 46. Ahhoz hasonló. 50. Ellenben. 52. Belül szép! (FORRAI TIBOR)

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.

„Dávid Ferenc a tordai országgyűlésen” rajzpályázat

I. díj: Gáspár Áron, Székelykeresztúr

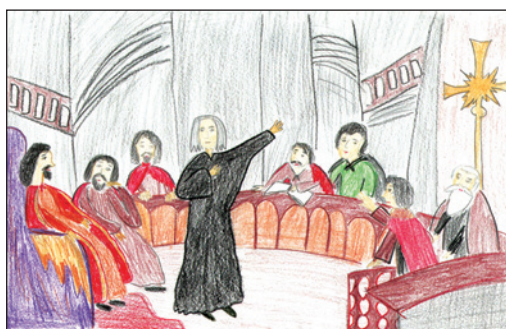
II. díj: Elekes Edina, Székelyderzs

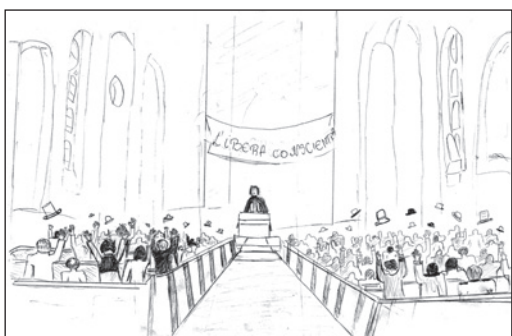
II. díj: Kötő Nóra, Kolozsvár

I. díj: Deé Róbert, Kolozsvár

II. díj: Józsa Boglárka, Torda

I. díj: Nyitrai Orsolya, Torockó

II. díj: Rus Bernadette, Kolozsvár

I. díj: Szombatfalvi
Tünde Alida, Kissolymos

Ambrus Lajos (Korond), **Andorkó Rozália** tanárnő (Vargyas), **Bálint Benczédi Ferenc** püspök (Kolozsvár), **Bardocz Andrea** diák (Barót), **Czegő Zoltán** író, költő, újságíró (Sepsiszentgyörgy), **Elekes Zsolt** teológiai hallgató (Kolozsvár–Brassó), **Fülöp Júlia** ODFIE-elnök (Kolozsvár), **Horváth Bálint** (Budapest), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Déva–Lupény), **Kovács Mária** művészettörténész (Marosvásárhely), **Nagy László** főjegyző (Marosvásárhely), **Simó Melinda** pszichológus (Székelyudvarhely–Homoródjánosfalva), **Szász-Fülöp György** (Medgyes), **Szőcs Boróka** diák (Marosvásárhely)